

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Xocalı soyqırım abidəsini ziyarət ediblər

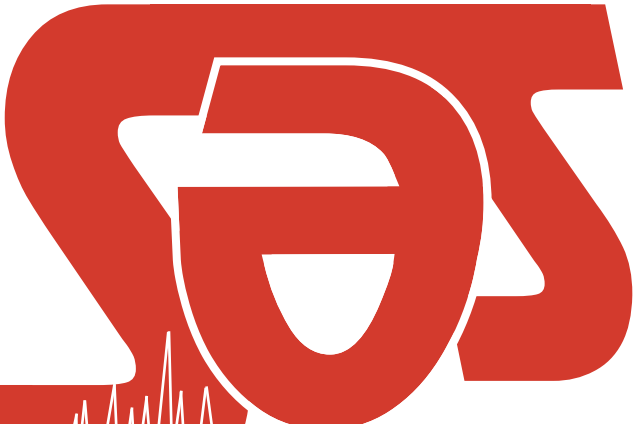

4

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 037 (6720)

28 fevral 2023-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Sevinc və kədəri bir olan Azərbaycan-Türkiyə!

5

Ermənistanda

Aİ missiyasına inam yoxdur

14

Politoloq Artur Xaçikyan: "Bu müşahidəçilər silahsızdırlar və mandatlara sahib deyillər"

Dağıdılan, viran edilən yurdlar, sağalmayan yaralar...

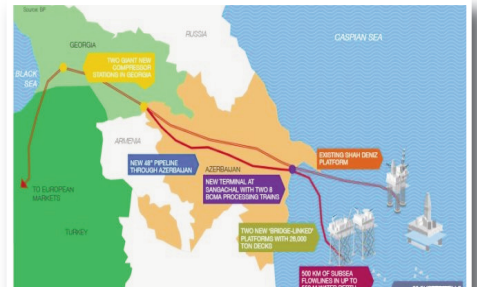
8

"Xocalıdan Ağdama kimi oğlumun meyitini kürəyimdə daşımışam"

7

Britaniya nəşrindən Rusiya, Ermənistan və Azərbaycanla bağlı şok iddia

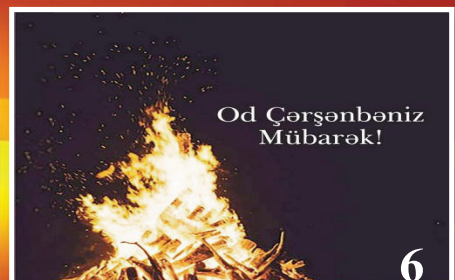
10

15

Sosial şəbəkələrə uduzan jurnalistika

Od çərşənbəsi - Günəşə, Oda olan inam, etiqad

6

Xocalı soyqırımının anım günü xalqımızın birliyinin, milli təəssübkeşliyinin rəmzinə çevrilib

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət edib

qətlərin beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması, onun soyqırımını kimi tanınması istiqamətində sistemli iş aparır. Bütün dünyanın gözü qarşısında baş verən bu dəhşətli soyqırımının əsl mahiyyəti yalnız Ümummilli Lider Heydər Əliyev 1993-cü ildə siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra açıqlanıb, 1994-cü ilin fevralında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Xocalı soyqırımına siyasi-hüquqi qiymət verib.

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımını törədənlərin ifşa olunmasını və beynəlxalq ictimaiyyətin geniş məlumatlandırılmasını Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirib. Eləcə də Xocalı həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, beynəlxalq aləmdə yayılması, bu soyqırımına obyektiv qiymət verilməsi məqsədilə davamlı addımlar atılır.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu bəşəriyyətin ən böyük faciələrindən olan Xocalı soyqırımını haqqında faktların dünyaya çatdırılması istiqamətində sistemli və ardıcıl fəaliyyət göstərir. 2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası bu istiqamətdə təbliğat işini daha da fəallaşdırıb. Faciə ilə əlaqədar dəhşətli faktlar bu kampaniya çərçivəsində geniş beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılıb, planetin bütün گوشələrində milyonlarla insan erməni millətçilərinin əsl simasına bələd olub.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsindəki parlaq Qələbəsi 2020-ci ili Azərbaycan tarixinə Zəfər ili kimi yazdı. Güclü siyasi iradə, möhkəm iqtisadi potensial, qüdrətli ordu, Xalq-Lider vəhdəti, cəmiyyətdəki böyük ruh yüksəkliyi, vətənpərvərlik, əzmkarlıq tarixi Qələbəni təmin etdi. Otuzillik həsrət bitdi, torpaqlarımız mənfur düşmə-

nin işğalından azad edildi, ərazi bütövlüyümüz təmin olundu. Bu gün xalqımız Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsini alnıaçıq, başıuca yad edir, çünki düşməndən bütün şəhidlərimiz kimi, Xocalı soyqırım qurbanlarının da qisası alınmışdır. Artıq Xocalı soyqırımının anım günü Azərbaycan xalqının birliyinin, milli təəssübkeşliyinin rəmzinə çevrilib.

“Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımını törədənlərin ifşa olunmasını və beynəlxalq ictimaiyyətin geniş məlumatlandırılmasını Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirib”

XX əsrdə bəşər tarixinə Xocalı soyqırımını kimi daxil olan qanlı faciənin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev soyqırım qurbanlarının xatirəsinə Bakının Xətai rayonunda ucaldılmış abidəni ziyarət edib. Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımını abidəsinin önünə əkilmiş qoyub, faciə qurbanlarının xatirəsinə ehtiramla

yad edib.

Qeyd edək ki, Xocalı soyqırımından 31 il ötür. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı dəstələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı alayın iştirakı ilə Xocalı şəhərini yerlə-yeksan etdi. Erməni təcavüzkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi növbəti kütləvi qırğın nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca xüsusi amansızlıqla qətlə yetirildi, 1275 dinc sakin əsir götürüldü, 150 nəfərin taleyi isə hələ də məlum deyil. Bu soyqırımı aktı nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edildi, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq isə valideynlərindən birini itirdi.

Uzun illərdir ki, Azərbaycan dövləti Xocalı faciəsi ilə bağlı həqiqi

Ermənistan Azərbaycanda Yevlaxı Naxçıvanla birləşdirən qaz kəmərinə sıradan çıxarıb

Ermənistan Azərbaycanda Yevlaxı Naxçıvanla birləşdirən təbii qaz kəməri kimi mövcud enerji tranzit qurğularını sıradan çıxarıb. Beləliklə, işğal nəticəsində Naxçıvana qaz təchizatı kəsilib. AZƏRTAC-a bildiriblər ki, bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin Azərbaycan Enerji Xartiyası Müqaviləsinə uyğun olaraq Ermənistanla qarşı dövlətlərarası arbitraj prosesini başlaması ilə bağlı açıqlamasında qeyd edilib.

Vurğulanıb ki, bu arbitraj işinin məqsədi, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış suveren ərazisində Ermənistan tərəfindən enerji ehtiyatlarının 30 ilə yaxın bir dövr ərzində qeyri-qanuni istismarı və qəsb edilməsinə cavab olaraq haqqı-ədalət və Ermənistanın təzminat ödəməsinə təmin etməkdir.

“Azərbaycan Avropa İttifaqının strateji tərəfdaşdır”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rumıniya Parlamentinin nümayəndə heyətini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev dünən Rumıniya Parlamentinin Deputatlar Palatasının sədri İon-Marçel Çolakonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında təmasların müntəzəm xarakter daşımından məmnunluğunu bildirərək, iki ölkənin prezidentlərinin qarşılıqlı səfərlərinin bu istiqamətdə atılmış önəmli addım olduğunu qeyd edib və Rumıniya Parlamentinin Deputatlar Palatasının sədrinin ölkəmizə geniş heyətlə səfər etməsini də əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olmasının göstəricisi kimi dəyərləndirib.

İkitərəfli gündəliyin genişləndiyini qeyd edən Prezident İlham Əliyev münasibətlərimizin mahiyyətinin keyfiyyətə doğru dəyişdiyini deyib. Dövlətimizin başçısı bunun yaxşı nümunəsi kimi enerji sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdiyini, o cümlədən Azərbaycan qazının artıq Rumıniya bazarına çatdırıldığını vurğulayıb və yaşıl enerji ilə bağlı layihənin həyata keçirilməsindən sonra bu istiqamətdə daha böyük işlərin

görülməsinə ümidvar olduğunu bildirib.

Azərbaycan Prezidenti ölkələrimiz arasında münasibətlərin digər istiqamətlərdə də inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensialın mövcud olduğunu deyib, İon-Marçel Çolakonun ölkəmizə səfərinin parlamentlərarası əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinə öz həmkarları ilə bərabər, hökumət nümayəndələrinin də daxil olduğunu bildiren Rumıniya Parlamentinin Deputatlar Palatasının sədri Azərbaycanda keçirəcəyi görüşlər zamanı əlaqələrin genişləndirilməsi, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlığın möhkəmlənməsi məsələsinin də müzakirə ediləcəyini bildirib.

İon-Marçel Çolako Azərbaycan və Rumıniya prezidentlərinin qarşılıqlı səfərlərinin münasibətlərimizin inkişafında xüsusi önəmini qeyd edərək strateji tərəfdaşlıq əlaqələrimizin daha da genişlənməsinə əminliyini ifadə edib. Qonaq qeyd edib ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin olun-

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva sosial şəbəkələrdəki səhifələrində Xocalı soyqırımına bağlı video paylaşılıb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi tviter, instaqram və feysbuk səhifələrində Xocalı soyqırımına bağlı video paylaşılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, videoda Azərbaycan və ingilis dillərində "Xocalıya ədalət!" ifadəsi yer alıb.

masında mühüm rolə malikdir və Avropa İttifaqının strateji tərəfdaşdır.

Görüşdə Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya arasında imzalanmış dördtərəfli Anlaşma Memorandumunun və bu çərçivədə Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialı əsasında Qara dənizin dibi ilə elektrik xəttinin çəkilməsi layihəsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Həmçinin Rumıniyanın Azərbaycanın Avropa İttifaqı və NATO ilə əməkdaşlığının inkişafına verdiyi dəstək yüksək qiymətləndirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 26-da İslam İnkişaf Bankı qrupunun prezidenti Məhəmməd Süleyman Əl-Casiri qəbul edib. Qəbula görə minnətdarlığını bildiren Məhəmməd Süleyman Əl-Casiri paytaxtımızda gördüyü inkişaf proseslərinin onda dərin təəssürat hissi doğurduğunu bildirib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla İslam İnkişaf Bankı arasında çox uğurlu və səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyini vurğulayaraq bunu yüksək qiymətləndirib. Ölkəmizin həyata keçirdiyi layihələrə bankın verdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını bildiren dövlətimizin başçısı həm regional səviyyədə inkişaf prosesləri, həm də artıq ölkəmizdə icra olunmağa başlanan "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" baxımından əməkdaşlığın gələcək formatının müəyyənləşdirilməsinin zəruriliyini vurğulayıb.

Qonaq qeyd etdi ki, İslam İnkişaf Bankı Azərbaycanın bu təşkilata üzvlüyündən fəxr hissi keçirir və ölkəmiz həmişə fəal iştirakçı olmaqla bu qurumun fəaliyyətinə böyük töhfə verir. Əməkdaşlığımızın uğurlu tarixə malik olduğunu deyən Məhəmməd Süleyman Əl-Casiri həyata keçirilən birgə layihələrin Azərbaycanda iqtisadiyyatın, o cümlədən infrastrukturun inkişafı baxımından önəmini qeyd edib, əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğunu bildirib.

Məhəmməd Süleyman Əl-Casiri eyni zamanda bankın "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" çərçivəsində perspektiv layihələrə də maraq göstərdiklərini vurğulayıb, gələcəkdə ticarət və investisiya sahələrində əməkdaşlığın həyata keçirilməsinin mümkün olduğunu deyib. O,

“Azərbaycanla İslam İnkişaf Bankı arasında çox uğurlu əməkdaşlıq mövcuddur”

Prezident İlham Əliyev İslam İnkişaf Bankı qrupunun prezidentini qəbul edib

Azərbaycanın müxtəlif sahələrdə, o cümlədən "Elektron hökumət" sahəsində əldə etdiyi uğurlu təcrübənin bank tərəfindən digər ölkələrdə də tətbiq oluna biləcəyini bildirib.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildiren Prezident İlham Əliyev dünyada yeni çağırışların mövcud olduğu bir dövrdə bundan sonra da əməkdaşlığımızın uğurla davam etdiriləcəyinə əminliyini ifadə edib. "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"ə bir daha toxunan dövlətimizin başçısı bu baxımdan Qarabağda və Şərqi

Zəngəzurda yenidənqurma layihələrinin bizim üçün ən prioritet sahələrdən biri olduğunu vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev Şərqi Qərbi nəqliyyat dəhlizi, rəqəmsal transformasiya və bərpaolunan enerji sahələrinin də ölkəmizin iqtisadi inkişafında mühüm yer tutduğunu bildirib və qeyd edib ki, bütün bunlarla bağlı həyata keçirdiyimiz layihələrə xeyli sayda tərəfdaş və investor cəlb edilib və ediləcək. Dövlətimizin başçısı diqqətə çatdırıb ki, ölkəmizin uğurlu coğrafi mövqedə yerləşməsi və yaradılan əlverişli biznes mühiti, zəngin iqtisadi potensialımız gələcək əməkdaşlıq və inkişaf prosesləri üçün yaxşı zəmin yaradır.

“Müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini əks etdirir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovu qəbul edib

Rusiya hökumətinə və şəxsən sizə təşəkkürümü bildirmək istədim. Düşünürəm ki, Rusiya bizim dostumuz, müttəfiqimiz və qonşumuz kimi Azərbaycan ilə Ermənistan arasında dövlətlərarası münasibətlərin nizamlanmasına kömək işində xüsusi rola malikdir. Ötən il bu istiqamətdə mühüm səy göstərilib, gələcək sülh müqaviləsinin konseptual xarakterini, məhz iki ölkənin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin qarşılıqlı tanınmasını müəyyən edən sənədlər qəbul olunub. Bu, ötən ilin oktyabrında Praqada və Soçidə qəbul edilmiş sənədlərlə təsdiqlənib. Bu sənədlər sülh müqaviləsinə nail olmaq üçün istifadə edilə bilən təməldir. Hər halda biz

Dünən Prezident İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziri Sergey Lavrovu qəbul edib. Görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, ötən il münasibətlərimizin çox dinamik xarakteri ilə əlamətdar olub:

- Hörmətli Sergey Viktoroviç, sizi yenidən görməyə şadam. Azərbaycana xoş gəlmisiniz. Yaxşı bir ənənədir ki, artıq illər boyu biz sizi qəbul edirik. Bizim nazir də mütəmadi surətdə sizin ölkədə olur. Sizin səfəriniz ötən il fevralın 22-də Moskvada imzalanmış və ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında çox əlamətdar və mühüm addım olan müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamənin birinci ildönümünə həsr edilib. Bu Bəyannamə mahiyyət etibarilə bizim münasibətlərimizin ruhunu və xarakterini, əlaqələrimizin formalaşmış müsbət resursunu əks etdirir, gələcək illərdə qarşılıqlı fəaliyyətin yollarını müəyyənləşdirir.

Deməliyəm ki, ötən il münasibətlərimizin çox dinamik xarakteri ilə əlamətdar olub. Prezidentlər səviyyəsində bir neçə görüş olub, həmçinin siz Azərbaycana, həmkarınız isə Rusiyaya səfər edib. Ölkələrimizin hökumətlərinin və parlamentlərinin sədrlərinin qarşılıqlı səfərləri olub, digər rəsmi şəxslərin səfərləri də. Bunlar onu göstərir ki, münasibətlərimiz təmənləndirilmiş şəkildə inkişaf edir, çox mühüm məsələ

lər həll olunur və düşünürəm ki, biz bu ilə yaxşı təməl ilə qədəm qoyuruq. İlin əvvəlində bizə səfər etməyiniz də bu il qarşılıqlı fəaliyyətimizə xüsusi dinamika verəcək.

Bizi birləşdirən fəaliyyət sahələrini sadalamağa başlasaq, yəqin ki, çox vaxt tələb olunacaq. Bizdə hələlik işlərin o qədər də fəal getmədiyi sahələri saymaq olar. Lakin bu da diqqətimizdən kənar qalmır. Buna görə ənənəvi qarşılıqlı fəaliyyət sahələrində - siyasi dialoq, energetika, nəqliyyat, ticarət, humanitar əməkdaşlıq və müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsinə çatdırmalı olduğumuz sahələrdə də ciddi qarşılıqlı addımlara ümid bəsləyirik.

Onu da məmnuniyyətlə qeyd etmək istədim ki, ölkələrimizin vətəndaşlarının qarşılıqlı səfərlərinin koronavirusdan əvvəlki dinamikası bərpa olunur. Buna parlaq sübut odur ki, mənə bu gün təqdim edilən informasiyaya görə, hər həftə Rusiya və Azərbaycan aviadaşıyıcıları 135 reys yerinə yetirir. Yəni, mənim fikrimcə, bu rekord göstərici ona dəlalət edir ki, ölkələrimizin vətəndaşları böyük məmnuniyyətlə bir-birini ziyarət edirlər.

Əlbəttə, bu gün biz regional təhlükəsizliklə bağlı məsələlər haqqında da danışacağıq. Ümidvaram ki, 2023-cü il Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasında irəliləyiş ili olacaq. Hər halda biz buna ümid edirik. Bu prosesdə fəal iştiraka görə

bu düşmənçilik səhifəsini tezliklə çevirmək və Cənubi Qafqaza sülhü qaytarmaq üçün Ermənistan tərəfi ilə, bizim dostumuz və qonşumuz Rusiya tərəfi ilə müsbət və konstruktiv iş aparmaq əzmindəyik. Əlbəttə, bizim münasibətlərimizin və bugünkü danışıqlarımızın gündəliyi mənim haqqında danışdığım istiqamətlərlə məhdudlaşmır. Buna görə gündəliyi ətraflı nəzərdən keçirəcəyik. Əminəm ki, səfərin nəticələri həmişəki kimi müsbət olacaq. Bir daha xoş gəlmisiniz.

x x x

Sergey Lavrov:

- Çox sağ olun, hörmətli İlham Heydər oğlu. İlk növbədə, Prezident Putinin səmimi salamlarını və dostcasına arzularını çatdırıram. O, bizim müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyətimizin inkişafına şəxsən xüsusi diqqət yetirir. Sizin dediyiniz kimi, bu günlərdə biz ötən il Sizin Rusiya Federasiyasına səfəriniz zamanı müvafiq Bəyannamənin imzalanmasının ildönümünü qeyd edirik. Şübhəsiz ki, bu Bəyannamə qarşılıqlı fəaliyyətin əldə olunmuş səviyyəsini təsbit etdi və onun dərinləşməsi, keyfiyyətə yeni səviyyəyə çıxarılması yollarını müəyyən etdi. Sizin xatırladığınız kimi, praktiki əməkdaşlıq, həqiqətən, bütün istiqamətlər üzrə çox səmərəli və intensiv inkişaf edir. Buraya həm Sizin Rusiya Federasiyasının Prezidenti ilə mütəmadi təmaslarınız, iki ölkənin hökumətlərinin sədrleri

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Xocalı soyqırım abidəsini ziyarət ediblər

Xocalı soyqırımının 31-ci ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri faciə qurbanlarının xatirəsinə Bakının Xətai rayonunda ucaldılmış abidəni ziyarət ediblər.

Partiya nümayəndələri Xocalı soyqırım abidəsinin önünə gül dəstələri qoyub, beşəriyyətə qarşı dəhşətli cinayət olan soyqırım qurbanlarının əziz xatirəsinə ehtiramla yad ediblər.

və nazirlər arasında görüşlər daxildir.

Biz, həmkarım - Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Əziz oğlu Bayramovla daim əyani və indi deyildiyi kimi, onlayn təmaslarda oluruq. Həm də şübhəsiz ki, bizim iqtisadi əməkdaşlığımızın göstəricisi olan əmtəə dövriyyəsi də rekord səviyyəyə çatır və bu, son hədd deyil. Çünki Siz Prezident Putinlə təkcə ikitərəfli deyil, həm də regional və hətta global karakter daşıyaq bir neçə meqalayihənin hazırlanmasını müzakirə etmişiniz. Bu layihələrə sizin və bizim bir çox tərəfdaşlarımız maraq göstərir. Bu da Rusiya və Azərbaycanın liderlər kimi iştirakı ilə bu regionda qarşılıqlı fəaliyyətin necə perspektivli olduğunu göstərir.

Əlbəttə, biz mədəni əlaqələrin inkişafında maraqlıyıq. Bizim əlamətdar günlərimiz az deyil. Ötən il diplomatik münasibətlərin 30 illiyini, bu il müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamənin birinci ildönümünü qeyd etdik. Yazda biz Heydər Əlirza oğlu Əliyevin anadan olmasının 100 illiyini qeyd edəcəyik. Bizdə azərbaycanlı dostlarımızla birgə silsilə tədbirlər planlaşdırılır. Əminəm ki, həmin tədbirlər vətəndaşlarımızın bir-birinə, tarixə və bu ortaq tariximizin indiyə qədər davam edən, ölkələrimiz arasında dostluq, ailəvi və qohumluq əlaqələrinə saxlamağa kömək edən səhifələrinə qarşılıqlı marağı nümayiş etdirəcək.

Sizinlə tamamilə razıyam ki, vətəndaşlarımızın səfərlərinin bərpa olunması göstəriciləri bu vəziyyəti, humanitar və təhsil sahələrində əlaqələri inkişaf etdirməyə çalışacağımızı bir daha vurğulayır. Biz rus dilinin dəstəklənməsinə, bunu arzu edən Azərbaycan vətəndaşlarının həm özlərinin rus dilində danışmaları və işdə bu dildən istifadə etmələri, həm də öz uşaqlarına bu imkanı vermələri üçün hər cür şəraitin yaradılmasına şəxsən Sizin və hökumətinizin diqqətini çox yüksək qiymətləndiririk.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizin vurğuladığınız kimi, heç şübhəsiz, regional təhlükəsizlik bizim həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli münasibətlərimizdə olduqca aktual mövzu kimi qalır. Bizim beynəlxalq həmkarlarımızın çoxu, o cümlədən bu regiondan uzaqda yerləşənlər Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin nizamlanması yolunda irəliləyişə şərait yaratmağa böyük maraq göstərirlər. Prezident Putinin dəfələrlə dediyi kimi, biz vəziyyətin sabitləşməsi, bu regionda yerləşən bütün ölkələrin normal, qarşılıqlı hörmət və qarşılıqlı fayda əsasında öz ölkələrinin və xalqlarının mənafələri naminə əməkdaşlıq etmək imkanları olması üçün şərait yaradılmasına yönəlməmiş bütün səyləri alqışlayırıq.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, Sergey Viktoroviç. Mən də Sizdən xahiş etmək istədim ki, mənim salamlarımı və ən xoş arzularımı Vladimir Vladimiroviç Putinə çatdırasınız, həmçinin Heydər Əlirza oğlu Əliyevin xatirəsinə bu cür xoş münasibətə görə təşəkkürümü bildirəsiniz. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk. Sağ olun.

Tarix boyu bir-birinin yanında olan Azərbaycan və Türkiyə ən çətin məqamlarda dost, qardaş ölkə olduqlarını sübut ediblər. Dövlətlərarası münasibətlər həmişə səmimi qardaşlığa, mənəvi birliyə əsaslanıb. Əlbəttə ki, bu münasibətlər tarixin sınağından çıxıb və qardaş ölkələrin mənəvi-siyasi dəstəyi böyük rəğbət, sevgi ilə qarşılanıb. Azərbaycan-Türkiyə dövlətləri arasındakı münasibətlər bu gün hər iki ölkə rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilən düzgün, məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsi olaraq daha yüksək səviyyəyə çatıb.

Azərbaycanla Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələri daha da möhkəmlənib, əməkdaşlıq genişləndirilib. Qarşılıqlı etimad, yüksək səviyyəli əməkdaşlıq əsasında qurulan Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri müasir dövrümüzdə yüksələn xəttlə inkişafdadır. Siyasi, iqtisadi, enerji, nəqliyyat - bütün sahələrdə çox böyük nailiyyətlər əldə edilib. Müasir dövrümüzdə Türkiyə və Azərbaycanın təşəbbüsü ilə ölkələrimiz və bütövlükdə bölgə üçün önəmli bir sıra layihələr həyata keçirilir.

Sevinc və kədəri bir olan Azərbaycan-Türkiyə!

sarsıtdığını qeyd etmişdi: "Yeni, hər birimizə böyük mənəvi əzab verdi. Biz qardaşlarımızın dərdinə şərikik. Yarallara tezliklə Allahdan şəfa diləyirik. Mən əziz qardaşım, cənab Prezidentə telefonla başsağlığı vermək üçün zəng edəndə dedim ki, bütün varlığımızla biz Sizinlə bir yerdəyik və bilirsiniz ki, durmadan heyətlər göndərilir. Eyni zamanda, həkimlər, xilasedicilər, könüllülər göndərilir və göndəriləcəkdir".

Əlbəttə ki, bu və ya digər maddi və mənəvi dəstək Türkiyə-Azərbaycan birliyinin sarsılmazlığına əsaslanır. Əsrlər boyu Azərbaycan və Türkiyə bir-birinə dəstək olmuş, sıx əməkdaşlıq etmişdir. Dövlətimizin başçısı Türkiyə Prezidenti ilə görüşündə zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün ölkəmizin humanitar yardımları bundan sonra da davam etdirəcəyini diqqətə çatdıraraq, qardaş Türkiyənin bu zəlzələnin nəticələrini də tezliklə aradan qaldıracağına əminliyini ifadə edib.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türkiyəyə səfər etdiyinə, Azərbaycanın ilk gündən nümayiş etdirdiyi dəstək və həmrəyliyə görə dövlətimizin başçısına dərin minnətdarlığını bildi-

Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa edərkən haqlı mübarizəmizdə qardaş ölkə Türkiyə tərəfindən açıq siyasi və mənəvi dəstək göstərilməsi dövlətlərimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəyə olduğunu nümayiş etdirdi.

Bu gün Azərbaycan da çətin zamanda Türkiyənin yanındadır. Belə ki, Türkiyə Respublikasının Kahramanmaraş vilayəti və ətraf vilayətlərdə dağıdıcı zəlzələ baş verən zaman Azərbaycan da bir dost ölkə olaraq Türkiyənin yanında olaraq birlik nümayiş etdirir. Cari ilin fevralın 25-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri və İstanbulda Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü bu əlaqələrin davamlılığına və qardaşlıq münasibətlərinə söykənir. Bildiyimiz kimi, qardaş Türkiyədə baş vermiş güclü zəlzələ minlərlə insanın həyatına son qoymaqla yanaşı, onun infrastrukturuna ciddi zərbə vurdu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 6-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla zəng edərək Türkiyədə baş vermiş zəlzələ nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı və dağıntılarla bağlı xəbərin Azərbaycanı çox sarsıtdığını və kədərləndirdiyini bildirmişdi.

AZƏRBAYCAN TÜRKİYƏLİ QARDAŞLARININ DƏRDİNƏ ŞƏRIKDIR

Dövlət başçımız Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü zamanı Türkiyədə baş vermiş zəlzələ nəticəsində həlak olanların ailələrinə, yaxınlarına, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan və qardaş Türkiyə xalqına öz adından və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznü başsağlığı verib, xəsarət alanların tezliklə şəfa tapmasını arzulayıb. Dövlətimizin başçısı bu faciədən çox kədərləndiyini və onun Azərbaycan xalqını dərin sarsıtdığını bildirib. Azərbaycanın və Türkiyənin həm sevincli, həm də kədərli günlərdə daim bir-biri-

nin yanında olduqlarını bildiren Prezident İlham Əliyev ölkəmizin bu faciənin ilk günündən qardaş Türkiyənin yanında olduğunu qeyd edib. Türkiyə Respublikasının Kahramanmaraş vilayəti və ətraf vilayətlərdə dağıdıcı zəlzələ baş verən zaman Azərbaycan da bir dost ölkə olaraq Türkiyənin yanında olaraq birlik nümayiş etdirir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı ilk gündən dağıntıların aradan qaldırılması, eləcə də zərər çəkənlərə maddi və mənəvi yardım etmək üçün ayaqda oldu. Bildiyimiz kimi, dövlətimizin başçısının tapşırığına əsasən, ilk günlərdə 420 nəfərdən ibarət zərər çəkmiş heyət qardaş ölkəyə göndərildi və hadisə yerinə çatan kimi Türkiyədən olan həmkarları ilə birlikdə dərhal fəaliyyətə başladı. Qardaş Türkiyədə baş vermiş güclü zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması məqsədilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) yardımlarından ibarət növbəti iki təyyarə qardaş ölkəyə yola salındı. Təyyarələrdən biri ilə FHN-in hər cür tibbi avadanlıq və ləvazimatlarla təchiz olunmuş mobil səhra hospitalı göndərildi. Hospital 4 funksional bölmədən - qəbul-çəşidləmə, laboratoriya, cərrahiyyə və intensiv terapiya bölməsindən, 3 köməkçi konteynerdən və 3 hava ilə doldurulmuş moduldan ibarətdir. Mobil səhra hospitalı ən ağır yaralı və xəstələrin müayinə, əməliyyat və müalicəsi üçün müvafiq şəraitlə təmin olunub. FHN-in peşəkar tibbi heyətinin xidmət göstərəcəyi hospital bütün lazımi dərman və preparatlarla təchiz edilib. İkinci təyyarə ilə isə dağıntılardan ziyan çəkmiş insanların yerləşdirilməsi üçün çadırlar, yataq dəstləri, qızdırıcılar və digər avadanlıqlar yola salındı. Qeyd edək ki, 34 nəfər tibbi, 7 nəfər qeyri-tibbi olmaqla 41 nəfərlik heyət qardaş ölkəyə yola salındı.

FACIƏNİN İLK GÜNÜNDƏN QARDAŞ ÖLKƏYƏ GÖSTƏRİLƏN MADDİ VƏ MƏNƏVİ DƏSTƏK

Azərbaycanın Birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın göstərişinə əsasən, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən qardaş ölkəyə humanitar yardımlar davamlı olaraq göndərildi. Bununla əlaqədar olaraq, ilk olaraq faciədən zərər çəkmiş şəxslər üçün müxtəlif dərman preparatları, oksigen maskaları, filtrlı sistemlər, sarğı materialları, onurğa taxtaları, ilkin yardım boyunluqları, xəmək və s. daxil olmaqla tibbi ləvazimat və avadanlıqlar, eləcə də isti geyimlər çatdırıldı. Növbəti humanitar yardıma faciədən zərər çəkmiş şəxslər üçün zəruri olan əlavə avadanlıqlar, o cümlədən qızdırıcısı olan çadırlar, generatorlar, istilik radiatorları, çöl üçün qızdırıcılar, dizel yanacaq kaloriferlər, həmçinin axtarış-xilasetmə işlərinə dəstək məqsədi ilə ləvazimat və avadanlıqlardan ibarət idi. Fevralın 15-də isə zəlzələ bölgəsinə uçan təyyarədə çadırlar və qızdırıcılar daxil olmaqla ümumilikdə 40 ton yardım yola salındı. Faciənin ilk günündən qardaş ölkəyə öz dəstəyini göstərən Heydər Əliyev Fondu tərəfindən daha bir 105 tonluq humanitar yardım apararı təyyarə ilə qardaş ölkəyə zəlzələdən zərər çəkmiş insanların soyuq qış aylarında ən çox ehtiyac duyduqları qızdırıcılar və çadırlar çatdırıldı. Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin dəstəyi ilə vətəndaşlardan toplanan isti geyim və avadanlıqlar da Türkiyəyə çatdırıldı.

"Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, ilk dəqiqələrdən, ilk saatlardan qardaş Türkiyənin yanında idi və öz dəstəyimizi, öz həmrəyliyimizi həmişə olduğu kimi nümayiş etdirmişik. Əgər bu acı faciənin fəsadlarının aradan qaldırılmasına bir balaca kömək edə bilmişikse, bunu özümüz üçün şərəf bilirik. Hər zaman Türkiyə də bizim yanımızdadır, yaxşı günlərdə, çətin günlərdə". Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 8-də Türkiyə Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyində olarkən Türkiyənin Azərbaycanıdakı səfəri Cahit Bağcı ilə söhbət edərkən bildirmişdi. Cənab Prezident bu zəlzələnin çox böyük bəla, böyük faciə olduğunu bildirərək hadisənin bizi çox

rib. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan da qardaş Türkiyənin və Azərbaycanın həmişə bir-birinin yanında olduğunu vurğulayıb. Türkiyə Prezidenti Azərbaycanı göndərdiyi humanitar yardımları yüksək qiymətləndirib. Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycanlı xilasedicilərin və həkimlərin zəlzələ bölgəsində öz fəaliyyətlərini böyük cəsarətlə və əzmlə davam etdirdiklərini, insanların xilasını üçün fədakarlıqla çalışdıqlarını da diqqətə çəkib.

Söhbət əsnasında Azərbaycan ilə Türkiyə arasında siyasi, iqtisadi, ticarət, enerji, hərbi və hərbi-texniki sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri və daha da dərinləşdirilməsi məsələləri müzakirə olunub. Dövlət başçıları, həmçinin Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və sülh gündəliyi barədə də fikir mübadiləsi apardılar. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyev Rəcəb Tayyib Ərdoğanı qarşıdan gələn ad günü münasibətilə təbrik edib.

Göründüyü kimi, Azərbaycan və Türkiyə qardaş dövlətlər olaraq tarix boyu bir-birinin yanında olduğu kimi, bu gün də arxa, dayaq, qardaş və dost ölkə olduqlarını əməli fəaliyyətlərində təsdiqləyirlər. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa edərkən haqlı mübarizəmizdə qardaş ölkə Türkiyə tərəfindən açıq siyasi və mənəvi dəstək göstərilməsi dövlətlərimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəyə olduğunu nümayiş etdirdi. Türkiyə Respublikasının Kahramanmaraş vilayəti və ətraf vilayətlərdə dağıdıcı zəlzələ baş verən zaman Azərbaycan da bir dost ölkə olaraq Türkiyənin yanında olaraq birlik nümayiş etdirməsi də səmimi münasibətlərin təzahürüdür. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı dağıntıların aradan qaldırılması, eləcə də zərər çəkənlərə maddi və mənəvi yardım etmək məqsədi ilə ayaqdadır. Dövlət səviyyəsində, o cümlədən fərdi şəkildə Türkiyəyə göstərilən yardımlar böyük qardaşlığı özündə ehtiva edir.

Əlbəttə ki, hər zaman güclü dövlət olan Türkiyə bütün çətinliklərdən məğrur çıxdığı kimi, bunun da öhdəsindən gələcəkdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Fevralın 27-də Xızı şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyası Xızı rayon təşkilatının təsis edilməsinin 30 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, Ulu Öndərin əziz xatirəsinə dərin hörmət və ehtiram bildiriblər. Xızı rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. YAP Xızı rayon təşkilatının sədri Ayaz Quliyev tədbir iştirakçılarına salamlayaraq YAP Xızı rayon təşkilatının 30 illik fəaliyyəti haqqında məlumat verərək bildirib ki, əsaslı Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və bu gün Cənab Prezident İlham Əliyevin layiqli rəhbərliyi ilə parlaq fəaliyyətini davam etdirən Yeni Azərbaycan Partiyası nəinki ölkəmizdə, o cümlədən regionda olan ən böyük siyasi təşkilatlardan biridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Cənab İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamına əsasən, 2023-cü il "Heydər Əliyev ili" elan olunması ilə əlaqədar YAP Xızı ra-

30 illik şərəfli tarix!

YAP Xızı rayon təşkilatının təsis edilməsinin 30 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

yon təşkilatı mütəmadi tədbirlər keçirir və bu tədbirlər il ərzində də davam edəcəkdir. YAP Xızı rayon təşkilatının fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verən Ayaz Quliyev qeyd edib ki, hazırda ərazi partiya təşkilatlarının sayı 36, üzvlərinin sayı 1755 nəfərə çatıb.

Xızı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Xəzər Aslanov tədbirdə çıxış edərək bildirib ki, ölkədə YAP-a rəqib ola biləcək siyasi qüvvə yoxdur. Onun sözlərinə görə, ümummilli lider Heydər Əliyevin qurucusu olduğu Yeni Azərbaycan Partiyası şərəfli inkişaf yolu keçərək bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni-yeni nailiyyətlərə imza atmaqdadır. Tədbirdə, həmçinin YAP Xızı rayon təşkilatı İcra Hakimiyyəti Ərazi Partiya Təşkilatının sədri Namiq Quliyev və YAP Xızı rayon təşkilatı Təhsil Şöbəsi Ərazi Partiya Təşkilatının sədri Zaur Zeynallı çıxış edərək Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi inkişaf yolundan ətraflı

bəhs ediblər. Qeyd edilib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xaos və anarxiyadan, dövlətçiliyin itirilməsi təhlükəsindən xilas edərək tərəqqi yoluna çıxardığı Azərbaycan hazırda Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sürətlə qalib və qüdrətli ölkəyə çevrilib. Tədbirin sonunda Yeni Azərbaycan Partiyasının ictimai-siyasi həyatında fərqlənən bir qrup partiya fəalına fəxri fərmanlar, eləcə də partiya sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzvlük vəsiqələri təqdim edilib və xatirə şəkli çəkilib.

Rəfiqə

Od çərşənbəsi - Günəşə, Oda olan inam, etiqad

Xalqımız boz ayda qeyd edilən ikinci çərşənbəni - Od çərşənbəsini qeyd edir. Artıq bahara doğru günəş yavaş-yavaş torpağı qızdırır, isindirir. Çərşənbələr Novruz bayramının əvəzolunmaz atributlarından biridir. Bu dörd çərşənbənin qeyd olunmasının arxasında böyük həqiqətlər dayanır. Folklorşünas alimlərin fikrincə, bu çərşənbələr insanın həyata gəlişi və həyatın canlanması ilə əlaqədardır. Hər Çərşənbə təbiətin bir ünsürü ilə əlaqələndirilir. Novruz bayramına qədər dörd çərşənbə geniş şəkildə qeyd edilir ki, bunlar da su çərşənbəsi, od çərşənbəsi, yel çərşənbəsi, torpaq çərşənbəsidir. Bu çərşənbələr insanın 4 ünsürdən yaranması ilə bağlı dini-mifik görüşləri simvollaşdırır. İlin axır çərşənbələrindən ikincisi xalq arasında Xəbərci çərşənbə, Üskü çərşənbə, Addı çərşənbə kimi tanınan Od çərşənbəsidir. Bu çərşənbə qədim insanların Günəşə, oda olan inamından irəli gəlir. Adət-ənənəyə görə, bu gün tonqal qalayıb, alovun üzərindən tullanmaqla daxildə olan bütün çirkəbi və azar-bezarları yandırılırlar. Bu Çərşənbədə oda sitayiş edilir və onun şərəfinə şənliklər təşkil olunur. Günəş istisini arzulayan ulu babalarımız böyük

bir tonqal qalayıb günəşin çıxmasını gözləyər, odun şərəfinə nəğmələr söyləyirdilər. Ateşpərəst etiqadlarına görə, "müqəddəs od"u insana ağac vermişdi. Ulu babalarımız bunun şərəfinə şənliklər keçirirdilər. İnsan bədənində və təbiətin özündə qorunub-saxlanan istilik də müqəddəs hesab olunurdu. Elə bu istiliyi qoruyub-saxlamaq şərəfinə şənliklər yaranmışdı. Od ilə istinin əsas mənbəyi isə Günəş hesab olunurdu. Onu çağıran Qodu nəğmələri xalq arasında geniş yayılır, günəşin istiliyi şərəfinə şənliklər düzənlenirdi. İndi şər qarışanda hər həyətdə, yaxud məhəllədə tonqallar

də hesab olunurdu. Elə bu istiliyi qoruyub-saxlamaq şərəfinə şənliklər yaranmışdı. Od ilə istinin əsas mənbəyi isə Günəş hesab olunurdu. Onu çağıran Qodu nəğmələri xalq arasında geniş yayılır, günəşin istiliyi şərəfinə şənliklər düzənlenirdi. İndi şər qarışanda hər həyətdə, yaxud məhəllədə tonqallar

yandırılır və tonqal başına toplananların hamısı növbə ilə 3 dəfə alovun üstündən tullanırlar. Oda bağlı xeyli atalar sözü yaranıb: "Od imandır", "Od düşdü yeri yandırır" və s. İnanclara görə, ocağa yaxınlaşanda salam verərlər, od hisli olarsa, uzaqdan qonaq gələcəyinə işarədir. Əgər ocaq yananda səslənirsə, deməli, kim-sə səndən danışır.

Od Çərşənbəsi günü, gün doğanda dünyaya gələn uşaq göyçək və pəhləvan olar. Oda sevgi və inam insanlarda o qədər güclü olub ki, hələ qədim dövrlərdən ona and içiblər. Alqış və qarğışlarda belə, Odu köməyə çağırırlar. Məsələn, "Od haqqı", "Oda düşsən," "Ocağın odlu olsun", "Ocağın qazan görməsin" və s. Qədim türk mitologiyasının özündə odla bağlı

müxtəlif motivlər mövcud olmuşdur və Novruzdakı odla bağlı ritual-lar bu görüşlərlə bağlıdır. Ümumiyyətlə, bütün Çərşənbələrdə Od aparıcı motivdir. Bu, Od amilinin Novruzun mahiyyətində durmasına ən gözəl sübutdur. Bu gün xalqımız öz ocağını Azərbaycanın hər bir məkanında yandırır. Odumuz, alovumuz hər yana yayılacaq. Şuşamızın, Kəlbəcərin və başqa məkanların uca dağlarında yandırılacaq odun alovu ürəyimizi isidəcək, ruhumuza Novruzun müdəcisi kimi hopacaq. Qoy hər zaman əzəli torpağımız üzərindən alovlanan qığılcımlar bizi yaşatsın. Varlığımızla torpağımıza isti şəfəqlər ələnsin. Od Çərşənbəyiniz MÜBARƏK!

Zümrüd BAYRAMOVA

- Xocalı faciəsi baş verən günü necə xatırlayırsınız?

- 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə ailəmlə mən də Xocalıda idim. Qeyd edim ki, yoldaşım Milli Ordunun döyüşçüsü olub. Kəndimizin bütün kişiləri posta dayanırdılar və biz də evdəydik. Bir də gördük ki, ermənilər Xocalını hər tərəfdən mühasirəyə alıb. Həmin gecə saat 11-dən 3-ə qədər zirzəmidə olduq. Sonra ermənilər kəndə girəndə zirzəmidən çıxıb Qarqar çayını keçib meşəyə qaçdıq. Həmin günü qırılan qırıldı və əsirlər götürüldü. Hava da dəhşət soyuq və çovğun idi. İnsanlar addım ata bilmirdi. İki oğlum və bir qızım da yanımda idi. Yoldaşım Milli Ordunun döyüşçüsü olduğuna görə məni göndərərək özünü ermənilərlə döyüşdürdü. Səhərə yaxın ermənilər bizi tapdılar. Gizlənməyə yer də yox idi. Camaat bir-birinə qarışıdı. Hər dəfə uzun sürürdü ki, güllə bizə dəyməsin.

Üç övladım var idi. Böyük oğlum 5-ci, qızım 2-ci, kiçik oğlum isə 4-cü sinifdə oxuyurdu. Onların ayaqqabıları çıxmışdı və donurdular.

- Soyqırım qurbanları arasında ailə üzvlərinizdən varmı?

- Sonra yoldaşımı axtardım və dedilər ki, onu öldürüblər. Mən yoldaşıma tərəf getməyə çalışdım amma qardaşım qoymadı və dedi ki, "Qayıtma! Qaç hamını qırırlar!". Qardaşım da yaralı idi və sürünürdü. Onu ayağından güllələnmişdilər.

Birdən baxdım ki, böyük oğlum Səxavət yarıxılıb yerə. Dedim ki, "Səxavət qalx ayağa qaçaq". O da dedi ki, "Yox, ana. Məni vurublar". Paltosunu açıb baxdım ki, sinəsindən dəyən güllə küreyindən çıxıb. Sonra onu götürdüm. Hamı mənə yalvardı ki, "Uşağ öldü. Onu burax, digərini götür qaç". Elə bildim ki, mən getsəm körpəm çıxıracaq ki, "Ana məni qoyub getmə". Mən övladımı qucağıma alıb süründüm. Yarım saat sağ qaldı. Sonra da qucağımda can verdi. Səxavət 12 yaşlı 5-ci sinif şagirdi idi... Səxavəti orada buraxmadım. Yalvardım ki, "Onu yaylığımla belimə bağlayın". Bu bütün Xocalı camaatı bilir ki, mən Xocalıdan Ağdama kimi oğlumun meyitini küreyimdə daşımışam. Sonra Səxavəti məndən alıb dedilər ki, "Xəstəxanaya aparırıq". Amma o ölmüşdü. Dedim ki, "Bir gecə qalsın qucağımda

“Xocalıdan Ağdama kimi oğlumun meyitini küreyimdə daşımışam”

XOCALI ŞAHIDI İLƏ MÜSAHİBƏ

Xocalının canlı şahidi, şəhid ailəsinin üzvü Nuridə Ələkbərovanın SİA-ya verdiyi müsahibəni təqdim edirik:

balamı qızdırım". Meyidi aparıb Ağdamda dəfn etdik.

- Necə oldu Bakıya gəldiniz?

- Bütün qaçqınlar Naftalanda Şirvan sanatoriyasında məskunlaşmışdı. Mən də balalarım ilə orada yaşayırdım. Yaşlı anam-atam var idi. Anamın iki gözü kor, atam da infarkt keçirmişdi. Mən də onlara qulluq etmək üçün gəldim Bakıya və bir müddət sonra onlar rəhmətə getdi. Həmçinin, bacım da rəhmətə getdi və onun da bir uşağı var idi ki, mən saxlayırdım. Nəticədə Bakıda qaldım.

- Xocalı sakinlərindən kimlərlə əlaqə saxlıyırsınız?

- Bəli, əlaqəm var. Elimdir, obamdır. Bir-birimizi gördükdə dərdimizi danışır-bölüşürük. Hamımız dərdli adamlarıq.

- Başqa əsir düşən və öldürülənlərdən kimləri görmüsünüz?

- Ermənilər qızları və gəlinləri əsir götürmüşdülər. Baldızım, onun qızı və qayınanası da girov götürülmüşdü. Baldızımın yoldaşı Milli Qəhrəmandır və xeyli erməni öldürüb. Sonra patro-

nu bitib və sonuncu qranatı ermənilərin komasına atıb. Lakin qranat açılmayıb. Onu vəhşicəsinə öldürmüşdülər, meyitini tanımaq olmurdu.

- Doğulduğunuz yerdən didərgin düşmək nə qədər acı bir hissdir?

- Vətən həsrəti çəkirik. Neçə vaxtdır orada gözəl ev-əşik qurmuşduq. Çox pis acı çəkirik. Vətənimizə qovuşsaq, bəlkə də dərdimiz azalar.

- Faciədən qurtulduğunuza görə kimə borclusunuz?

- Qurtulmağımızı şəhidlərimiz, qeyrətli oğlanlarımız, Milli Ordumuz və gənclərimizə borcluuy. Onlar bizi qorudular.

- Hazırda nə işlə məşğulsunuz?

- Heç bir işlə məşğul deyiləm, təqaüd alıram.

- Xocalıya qayıtmaq istəyirsiniz?

- Əlbəttə istəyərdəm. Torpağıma-vətənimə qurban olum.

Ayşən Vəli

Səd heyif, xalqımızın qonaqpərvərliyinə, tolerantlığına ki, hələ də nə dari-fənədə qiymət verilir, nə də zümreyi-insan içrə. Əlminnətü-lillah, tolerantlıq ənənələrimiz ərşi-əlaya da əyandır, fəqət nə qədrü-qiymət var, nə də ki, dəyər. Hənuz, biz hər məqamda amadə olmuşuq bu xüsusda, fəqət bunca olunanların qarşılığında nə qədər xəyanət görməliyik, əcəba? Heyhat, hayların bunca xəyanətləri ilə yanaşı dübarə bizə xain kəsilmə binəvalər də aramızda gəst etməkdə, öz nanəciblikləri ilə nifrət qazanmaqdadırlar.

"Mən belə əsrarı qana bilmirəm", deyən Mirzə Ələkbər Sabirə Allah rəhmət eləsin. Çün bu qədər eybcuları qanmaq, dəmadəm qarşılaşmaq çox mürəkkəb məsələdir, fəqət qanmamaq da dəxi mümkün deyil. Qabili-imkanlı olur qanmamaq? Yaxud, məcməri-nar içrə olub yanmamaq... Ay həzərat, məmləkətimiz, onun dilbər güşələri əsrlər boyu Müsyo Jordandan misalında, təkəcə əcnəbilərin müvəqqəti qulluğu-şərifində olmayıb axı. Müxtəlif xalqlar, etnoslar bu məmləkətdə kefi-damaqda yaşayıb, yenə də yaşamaqdadır. Fəqət, əfsus ki, haylar kimi göftigülər qoparan müxənnətlə yanaşı, onların dəyirmanına su tökən molla rejimi kimi qonşular da pərvəriş görmüşdülər bizdən.

Əşhədü-billah bu gün hələ də məmləkətimizdə yaşayan, bu xalqın tolerantlığından hiyləgərcəsinə istifadə edən müxənnətlər var. Mərd igidləri müxənnətdən seçən 44 günü, eləcə də namərd və xain hayların hay-hayının getdiyini, vay-vayının qaldığını gören bu bişüurların bu xal-

Çörəyimizin duzu yox imiş...

qa xaincəsinə davranmasına mat-məttəl qalırısan. Düşünürsən ki, əsəba, dərs olmadımı bunlara? Yaxud da ki, məmləkətimizdə doğulan, yaşayan, havasını, suyunu, əkməyini həzmi-rabidən keçirib, sonra da nanəciblik edən hansısa xalqın, etnosun nümayəndəsinin sonra nə üzle yaşadığı adamı çaş-baş salır. Çün adamın elmi-gümanına da gəlmir ki, bu cür xəyanət əqli-kamalda belə yarana bilər, axı onlar həli-məqamlarına görə ən azından vəfa borcunu duymalı idilər, xəyanətdə bulunmalı yox.

Müxtəsəri, son zamanlar məni mat-məttəl qoyan bir halın, hadisənin, olayın şahidi olduqda çox müteəssir oldum. Aramızda hələ neçə-neçə nankorun olduğu həli-pəjmürdəliyəmə səbəb oldu. Əlqərəz, hadisə məmləkətin düz paytaxtında bir şirkətdə vəqə olmasa idi, bəlkə də nə bəndeyi-fəqiriniz bu barədə bilərdi, nə də hüquq mühafizə orqanları məlumatlandırılardı, çün əyalətdə buna məhəl qoyulmaya bilərdi və nankor da bundan sui istifadə etməkdə davam edərdi. Ərz-hal edim ki, barəsində təəssüf hissi ilə qeyd edəcəyəm, milliyətçə rus olan, lakin Azərbaycanda doğulub həddi-buluğa, hətta ixtiyar yaşa çatan Starikov Yuriy Viktoroviçin nankorluğu barəsindədir. Ruzigarın dərbəder etdiyi bu bineva küçə-küçə gəzib, çayxanalara, kafelərə daxil olub əlindəki xırda-xuruş eşyaları satararaq yarırac, yarıtox həyat

sürən bir fəqir olduğunun şahidi olan bir şirkət rəhbəri ilə xalqımıza məxsus həmin o mərhəmət hissi ilə ona rəhbərlik etdiyi şirkətdə işləmək təklifi edir. Zəbanı-ərz edim ki, bu təklifdən bir müddət keçdikdən sonra işlə təmin olunan həmin adama əlavə iş saatlarına görə əlavə ödəniş də edilir, hətta qalacağı yerinin olmaması nəzərə alınaraq şirkət ərazisində yer də verilir. Bir sözlə, yenə də mərhəmət hissi ilə həmin o füqərə elmi-gümanına gəlməyən, təhəssür etdiyi bir həli-məqama yetişir. Bunca mərhəmətin müqabilində onun saf-sadiq olacağı hər kəsin qəbul edəcəyi bir məqam hesab edilirdiyi halda, nankorluq edəcəyi heç kimin ağılından keç-

məyəcəyi halda, namərdcəsinə iş saatları bitdikdən sonra, xüslasə, heç kimin olmadığından və etibardan sui-istifadə etməklə oğurluq əməlinə əl atması, özü də öz övrəti və tiffilini də bu işə cəlb etməsi, mütəşəkkil şəkildə davamlı olaraq oğurluqda bulunması namərdliyin və nankorluğun son həddidir. Sözümlün məbədi bundan ibarətdir ki, miskin həyatdan xilas edənlərə qarşı bu təzri-hərəkət kimsenin halını bihəl etməyə bilməz. Çün, vicdanını təbah etdi, verdi fəniyə doğruluğu, irtikab eylədi oğurluğu. "Bilməm nə zaman qəhrin edər aləmi bərbad?!", deyən dahi şairimiz Mirzə Ələkbər Sabir belə nankorları görərək ərşi-ələdan gələcək qəhr

barədə düşünürdü. Bu qəhri-ilahinin nə olduğunu anlayan bəndə ən azından, "əhv qıl, eyləmişəm çox qələti səhvü xəta", deyərdi. "Tövbə, ya Rəbb, xəta rahinə gətdiklərimə!", deyərdi, bəlkə rəbbi tərəfindən də, bəndəsi tərəfindən də bağışlana bilərdi. Fəqət, haqq sahibinin deyil, övrətinin qarşısında özünü mükəlləf hesab edən bu bineva özünü biçərə duruma sürüklədiyinin fərqi də deyilməmiş. Fərqi də deyilməmiş ki, bu çirkin əməli cinayət məsuliyyəti tələb edir və azadlıqdan məhrum olmaları bahasına onlara başa gələcək. Məgər çirkin əməlləri qarşısında kimsə acizdir, yoxsa kiminsə öz haqqının tələb olunması, hüquqi tələblər barədə imkanının olmamasını zənnü-xeyallarında canlandırırırlar bunlar? "Məzəli lap budu ki, bir çox urus damaları, qoşulub bunlara dərler ki, müsəlman ölüb əə!", deyən dahi şair elə bil zamanəmizdən və vəqə olan haldan yazırmış. Bu məmləkətdə yaşayan, bu xalqın mərhəmətinə sığınan fəqirin elə bu xalqı da avam hesab etməsi, aldatmağa çalışması ilə yanaşı, sarkazmlarla dolu ifadələr işlətməsi bağışlanmazdır, hansı ki, bu cütlük öz aralarında buna da yol verib. Bunun da elə həmin o müraciət olunmuş hüquq-mühafizə orqanlarında nəzərə alınacağı da zərrə qədər şək-küşbhə doğurmur. Fəqət, təəssüf doğuran bir məqam əhli-hal üçün müəmmə deyil ki, çörəyimizin duzu yox imiş və bari bundan sonra dəxi ülümi-dünyəviyyə və əlsinəyi-əcnəbiyyəni əxz etməli, bu həli-məqamları nəzərə almalı, məsud olmalıyıq.

İnam Hacıyev

Dağıdılan,

viran edilən yurdlar, sağalmayan yaralar...

İndi Qarabağ azaddır. 2020-ci ildə 44 günlük müharibədə müzəffər ordumuzun səyi ilə 30 il işğal altında qalan torpaqlarımızı geri qaytardıq. Dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin uzun illər torpaqlarımızın azad olunması ilə bağlı həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində bəli, cəmi 44 gün ərzində düşmən qovuldu, ərazi bütövlüyümüz təmin edildi. Artıq əzəli və əbədi yurd yerlərimizdə geniş quruculuq işlərinə başlanılıb. Soydaşlarımızın öz ata-baba yurdlarına qayıtmaları üçün işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bərpa işləri görülür. Görülür ki, 30 il məcburi köçkün kimi yaşayan soydaşlarımız doğma evlərinə qayıda bilsinlər.

Ermənilərin xalqımıza vurduğu zərərin misli yoxdur

Dərddli danışqan olar, deyirlər. 30 il erməni işğalı altında qalan Qarabağdan, oradakı yurd yerlərimizin ermənilər tərəfindən viran edilməsindən söhbət açmaq istəyirəm yenə. Bəli, bu, elə bir dərddir ki, dünya durduqca danışsaq da, yenə sinəmizdəki yaralara məlhəm ola bilməz. Bu elə yaradır ki, yüz illər üstünə məlhəm qoysaq da, sağalması mümkün deyil. Bütün yaralardan fərqli olaraq, qoy bu yara heç sağalmasın da. Çünki sağalsansa, ermənilərin Qarabağa etdiyi zülm, bu xalqa zaman-zaman

man verdiyi əzab-əziyyət unudular. Qoy bu yara sağalmasın. Sağalsın ki, ermənilərin necə dəhşətli bir düşmən olduğu nəsillə nəsillə yaşadılsın.

Dağıdılan minlərlə tarixi, mədəni abidələr, obyektlər, muzeylər, məktəblər, kitabxanalar, yaşayış binaları, evlər yüz illərlə yaradılmışdı, 30 ilin qurbanı oldu. Soydaşlarımız bu ata-baba yurdlarından silahın ucunda zorla çıxarıldılar. İllərlə əlləri ilə kərpic-kərpic qurduqları evlərini qoyub çıxmalı oldular.

Ermənilərin bu xalqa vurduğu həm maddi, həm mənəvi zərərin misli yoxdur. Hansı milyonlar bu itirdiklərimizi qaytara bilər? Hansı milyonlar bizə balalarımızı, itirdiyimiz 30 il qaytara bilər? Hansı milyonlar köçkünlükdə yurd həsrəti ilə dünyasını dəyişən insanların ruhuna təsəlli ola bilər?

Yurdun dağılması elə bir dərddir ki, heç bir qüvvə insanın içindən bu ağrını-acını silib apara bilməz. Buna görə də yurdumuzu dağıdan, talayan, satıb-sovan, vuran edən, sərvətlərimizi mənimləyən, daşıyıb dünya bazarlarında satan ermənilər bizim əbədi düşmənimizdir.

Bir ev bir ömürdür

Bəli, bir ev bir ömürdür. Ev qurmaq, həyə-t-baca, bağ salmaq hər bir azərbaycanlı ailəsinə xas olan keyfiyyətlərdəndir. Əsrlərdən gələn bu keyfiyyət artıq ailə dəyərlərimizə, adətlərimizə çevrilmişdir. Bunu atababalarımızdan, nənələrimizdən, analarımızdan elə bir tərbiyə olaraq almışıq ki, həddi-buluğa çatan kimi özümüz üçün ev qurmaq, həyə, bağ salmaq qarşımızda duran ən vacib vəzifə olur. Bunun üçün illərlə çalışırıq. Gənclik çağımızdan başlayaraq ev qururuq. Birazdan ailə böyüyür, dünyaya uşaqlar gəlir. Onların böyüməsi ilə paralel qurduğumuz evlərimizin başa gəlməsi ailədəki qayğılar səbəbindən gecikir. Bir ay evin bir hissəsini tikirik, gələn ay bir hissəsini. Baxırsan ki, artıq evlilikdən 10 ki-

lə yaxın bir vaxt keçir, hələ də ev tamamilə hazır deyil.

Beləliklə, hər ay bir kərpic, hər il bir otaq, illər ötür, evin qurulması da sanki səninlə bir ömrə sığmağa başlayır. Ev bitir, sonra başlayırsan həyəti qurmağa. Bu il bir işini görürsən, gələn il bir işini. Həyəti həyətinə salanadək baxırsan ki, neçə-neçə illər keçib gedib.

Bağ salmaq isə bizdə belədir ki, hələ torpaq alıb ev tikməyi nəzərdə tutduğun andan artıq evin tikiləcəyi yeri müəyyən edib, kənarlarda ağac əkməyə başlayırsan ki, böyüsün kölgəsində otursan, meyvəsindən yeyəsən. Bağ işi də çətin işdir. Çünki daim diqqətdə olmalıdır. Quruyanlar kəsilməli, yerinə yeni tinglər əkilməlidir ki, el içində deyildiyi kimi, vaxta gəlib yetirə bilsin.

Bir sözlə, evimiz, həyatımız, bağ-bağçamız necə dəyərlər, dişimizlə-dırnağımızla qurub-yaratdıqlarımızdır. Ona görə də əzizdir, doğmadır. Çünki zəhmət sərf edirik, gecəmi gündüzümüzdə qatıb bir evin sahibi olmaq üçün çalışırıq. Belə isə 1990-cı ildən başlayaraq Xocavənd, Xocalı, Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Füzuli, Ağdam və digər rayonlarımızdan evlərimizdən zorla çıxarılan insanları anlamaq o qədər asandır ki... Onlar evlərimizdən çıxarılan kimi hissələri yaşayıblar, əlləri ilə min bir əziyyətlə qurduqları evlərini qoyub çıxarkən hansı vəziyyətə düşüblər? Bütün bunları anlamaq o qədər asandır ki...

Onların zorla, silah ucunda evlərimizdən çıxarıldıqlarını, evlərini, həyətlərini, bağ-bağçalarını, mal-mülklərini qoyub hara gedəcəklərini təxmin belə edə

bilmədiklərini düşündükcə adamın ürəyi parça-parça olur. Bir ömür çalış, ev qur, həyə, bağ-bağça sal, gəlib səni zorla çıxarıb sahiblənsinlər. Bu, çox böyük dərddir. Sağalmayan yaradır. Sonra biləndə ki, düşmən mal-mülkünü talayandan sonra evinə, həyətinə, bağına od vurub yandırır, gəl, ürək, buna göz görüm, necə dözsən.

Beləliklə də ermənilərin azərbaycanlılara vurduğu maddi ziyanın misli yoxdur. Maddi ziyandan yaranan mənəvi ziyanın da, eynilə, misli yoxdur. Evin yıxılmasından, dağılmasından böyük dərddə ola bilməz. Düşmənin soydaşlarımıza qarşı törətdiyi bu

cinayətləri tarix bağışlamayacaq. Eləcə də yurdu boş qalan, dağıdılan insanlar bağışlamayacaq. Minlərlə insanın ürəyindəki yara isə heç vaxt sağalmayacaq.

Yuxularımızda gəzdiyimiz evlər, həyətlər, bağçalar...

Laçın sakini Həsən: Bir gecə yuxumda Laçındaydım. Evimizin yolunu tapmağa çalışırdım. Hər tərəfi ot basmışdı, bütün ciğirlər, yollar itmişdi. Ha axtarırdım, lakin tapa bilmirdim. Ətraf xarabalığa bənzəyirdi. Dam örtüyü olmayan, qapı-pəncərəsi sökülüb götürülmüş, od vurub yandırılan evlər xarabalıqdan başqa heç nəyi ifadə etmirdi.

Axi mən Laçını heç vaxt belə görməmişdim. Nədir günahı görsən bu yurdun ki, bu günə salınıb? Cansız, dili-ağızı olmayan evlər, həyətlər, ağaclar nə üçün sökülüb, viran edilib, kəsilib, doğranılıb?

Yuxumda ha gəzdim, gəzdim, evimizi tapa bilmədim. Çünki ətraf tamamilə bir-birinə bənzəyirdi. Fərqli heç nə yox idi ki, onunla nəyi isə təxmin edə bilesən.

Ağdam sakini Xuraman xala: Bir gecə yuxumda həyatımızda idi. Bir yurd bu günə necə düşə bilər, İlahi? Əlimlə nəyi hara qoymuşdumsa, hamısı bugünkü kimi yadımda idi. Hara, hansı tərəfə baxdımsa xarabalıqdan, uçqunlardan başqa heç nə görmədim. Amma çox yaxşı xatırlayırdım, ərik ağacının altındakı taxtadan düzəldiyimiz masa və oturacaqları.

Şuşa

 Laçın rayonu
Minkənd kəndi

Alça ağacının altına böyük bir daş qoymuşdum, üstünə duz səpirdim ki, mal-heyvan çöldən gələndə yalasin. Baxdım ki, o daş yerindədir. Bir anda heyət mal-heyvanla, qoyun-quzu ilə doldu. O günlər canlandı gözlerim önündə: sağdığim vedrə-vedrə süd, hazırladığım pendir, şor, kərə. Bu ağacın altında süfrə açdım, əllərimlə hazırladığım nemətləri süfrəyə düzdüm bir anın içərisində. Uşaqların, nəvələrin səsi ətrafı bürüdü. Gözlerimi yummuşdum. o anları olduğu kimi xatırlayırdım...

Birdən gözlerimi açdım. Sən demə yuxudan da oyanıb gözlerimi açmışam. Gözlerim ağappaq tavana zillənmişdi. Gözlerimden yaş axdıqca, səhərdən bəri yuxuda yurdumda olduğumu anladım. Kaş ki, oyanmazdım, dedim...

Kəlbəcər sakini İbad əmi: Bir gecə yuxumda Kəlbəcərdəydim. Küçələri dolaşdım. Evimizi axtarıb tapmağa çalışırdım. Hər yer daş-kəsək idi. Yığıla-dura bir təhər evimizə tərəf gedən yolu təxmin edə bildim. Uçulmuş evimizə çatanda ürəyimdən elə bir sızıltı keçdi ki, sanki iki əl dayanmadan sıxırdı. Gözlerim önündə uçur, yandırılmış qapqara divarlar, evimizin qırılıb dağıdılmış, sındırılmış əşyalarından qalan parçalar ətrafa səpələnmişdi.

Zalım düşmən necə də qəddarlıqla dağıtmışdı evimizi. Nə qapısı, nə pəncərələrindən bircəsi də qalmamışdı. Bircə "əl damı" dediyimiz yerin köhnə taxta qapısı, üzərindəki sim yerində idi. O simlə axşamlar qapını bağlayırdıq. O qapı atamdan qalma idi. Taxtaları yan-yanı bir-birinə mıxlamaqla düzəltmişdi. Yaxınlaşıb qapını qucaqlayıb o qəder öpdüm ki... Sanki atamı qucaqlamışam kimi hiss etdim. Axı o qapıda onun əllərinin izi, alınının təri hələ də qalmaqda idi...

Füzuli sakini Narınc: Bu gecə yuxumda Füzulidə-evimizdəydim. Oradakı xoş bir yay günündə idim. Hər yer necə də səliqəli idi. Hər şey öz yerində... Düşündüm ki, bəs deyirdilər, ermənilər evimizi tar-mar edib, yandırır. Burada axı heç nəyə əl dəyməyib.

Atam, anam, babam, nənəm, bacı-qardaşım-hamımız evdə idik. masa ətrafında əyləşib çay içirdik. Onların səsləri eyni o səs, söhbətləri eynilə o söhbətlər idi. Necə də şən idik. Bircədən nənəm keçib divanda əyləşdi. Mən də yanına getdim. Saçımı sığallamağa başladı. Bir neçə gündən sonra Bakıya gəlməli idim. Mənə öz nəsihət və tövsiyələrini verdi. Ağıllı ol, mənim balam, dedi.

Oyananda elə bir şok keçirdim ki, bunu ifadə etmək olduqca çətindir. Füzulu harada idi, evimiz, heyətimiz, babam, nənəm harada idilər. Amma inanın, mən nənəmin əllərini oyanandan sonra da saçlarımda hiss edirdim.

Lakin birazdan tamamilə anladım ki, bütün bunlar yuxu imiş. İndi nə bizim ev var, nə də nənə-babam. Evimiz ermənilər tərəfindən xarabalığa çevrilib. Bunları eşidən baba-nənəm isə dünyalarını köçküllükdə çoxdan dəyişiblər...

O yurlara qayıdacağıq

Dağıdılan tək yurdlarımız deyil, minlərlə tarixi-mədəniyyət abidələrimiz, muzey, məktəb, xəstəxanalar, minlərlə müxtəlif obyektin hər birinin taleyi soydaşlarımızın evinin, heyətinin bağının taleyi ilə eynidir. Onlardan əsər-ələmət belə qalmayıb. Görün, erməni adlı qonşuluqdan kənar olan qonşumuz dövlətimizə, ölkəmizə nə qədər maddi ziyan vurub. Onların ziyanı tək bununla bitmir. Birinci və İkinci Vətən müharibələrində 25-30 minə yaxın heyatını itirən insan, minlərlə qazi, itkinimizin hər birinin acı taleyi ermənilər tərəfindən bizə vurulan mənəvi zərərdir. Hələ üstəlik bu müharibələrdən aldığı travmalarla böyüyən uşaqlarımızın, oğul yolu gözləyib, "öldü", xəbərini alan ata-analarımızın, həyat yoldaşını itirən qadınlarımızın yaşadıklarını düşünəndə deyirsən ki, bəli, yağdı düşmən xalqımıza vurduğu zərərin misli yoxdur.

Sözsüz, biz o yurd-

lara qayıdacağıq. Çünki 2020-ci ilin 44 günlük savaşında Ali Baş Komandanımız, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli ordumuz o yurdların hər birini yağdı düşməndən azad edib. Onlar birdefələk o torpaqlardan qovulub.

İndi Qarabağ dövlətimizin diqqət və qayğısı ilə yenidən qurulur, bərpa olunur. Artıq Zəngilanın Ağalı kəndinin sakinləri Böyük Qayıdışla yurdlarına qayıdıblar. Böyük Qayıdış yaxın gələcəkdə digər yurd yerlərimizə də olacaq.

Qarabağ illər sonra əvvəlki növrəsinə qayıdacaq, yenə gözəlliklər diyarına çevriləcək. Lakin insanların yaraları sağalmaz olaraq qalacaq. Bütün bunları gələcək nəsillərimiz üçün yazıb saxlamaq, onlara danışmaq, yaddaşlarına hopdurmaq hər birimizin vətəndaşlıq borcudur. Çünki bir yurdun yurd olması üçün əsrlər ötür. Ermənilər bizim əsrlərlə yurd olan torpaqlarımızda daşı daş üstündə qoymadılar. Yurdumuzu, evimizi, şəhərimizi, rayonumuzu, kəndimizi dağıtdılar. Abidələrimizi yerlə yeksan etdilər. Bütün bunlar unudula bilermi? Minlərlə insanın 30 ildə yurd deyə-deyə dünyalarını dəyişməsinə, yurd həsrəti ilə qovrulmasına, əzizlərinin qəbrini ziyarət edə bilməyən soydaşlarımızın, 30 il məcburi köçkünlük yaşayan vətəndaşlarımızın yaşadıklarını unutmaq olarmı?

Biz döyüş meydanında düşmənin layiqli cavabını vermişik. Qisasımızı almışıq. Lakin 1990-cı ildən 2020-ci ilə qədər bir qərindəyək olan zaman kəsiyi tariximizin elə bir səhifəsidir, o səhifə elə bir dəsti-xətlə yazılıb ki, əsrlər sonra da olduğu kimi qalacaqdır. Onu unutmağa haqqımız yoxdur. Çünki onu unutmaqdan böyük günah ola bilməz xalqımız üçün...

 Mətanət
Məmmədova

Vardanyan İrəvana "mer gedir", Moskva isə "göz yaşlarına" inanmır

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Rusiyanın Qarabağa desant kimi atdığı cinayətkar-oligarx Ruben Vardanyan Kremlin ümidlərini doğrulda bilmədi. Daha dəqiq desək, onun Ermənistanın mövcud iqtidarını devirməsi üçün Qarabağın trampin olaraq istifadə etmək şansı sifə bərabər oldu. Lakin "dövlət naziri" postundan istefaya göndərilən Vardanyan üzleşdiyi fiaskosuna rəğmən, bu dəfə də Rusiyadakı ağaları tərəfindən cəzalandırılmadı və ona "b" planı təklif olundu. Bəs həmin plan nədən ibarətdir? Erməni mediasının yazdığına görə, sözügedən plan Ruben Vardanyanın İrəvanın meri vəzifəsinə namizədliyini irəli sürməsi ilə bağlıdır. Yeni o birbaşa Ermənistanın baş naziri ola bilməyə də, həmin məqsəd qalır, sadəcə yol bir az uzun məsafədən gediləcək - bu dəfə isə mer postundan başlayacaq...

Rubenin yeni ofisi - Bako Saakyanın İrəvanda "Rossiya" restoranının bir mərtəbəsi...

Qeyd edək ki, Vardanyanın komandasına daxil olan mənbələr də bu məlumatı istisna etməyiblər və alınan son tapşırıq üzərində məlumatlı işlərin aparılması barədə də xəbərlər var. "Bu, Vardanyanın İrəvanda Bako Saakyana (qondarma "dq" in əvvəli "prezidenti"-R.R.) məxsus "Rossiya" restoran kompleksinin bir mərtəbəsinə tutması ilə də görünməkdədir", deyər erməni KİV-ləri yazırlar.

Bəli, "böyük siyasi xadimin" və "xalq mübarizinin" ofisinin restoranda yerləşməsi və bu restoranın "Rossiya" adlandırılması, sözügedən işə obyektinin isə məhz Qarabağ separatçılarının keçmiş quldurbaşısı Bakı Saakyana məxsusluğu öz-özlüyündə hər şeyi deməkdədir. Əslində, Ermənistanda çar-naçar qalan erməni ictimaiyyəti bu faktdan da nəticə çıxarmalıdır...

Robert Koçaryandan və Serj Sarqsyandan dəstək olmayacaq

Daha bir məqam da diqqətçəkir. Rusiyanın missioneri, yaxud desantı Ruben Vardanyanın fəaliyyəti Ermənistanın əvvəlki prezidentləri Robert Koçaryan və Serj Sarqasyan, eyni zamanda, onların tərəfdarları, həmçinin digər müxalifətçilər tərəfindən dəstəklənir. Üstəlik, Vardanyan da onlardan hər hansı bir dəstəyi ummur. Çünki təkə İrəvanda yaşayan əhalinin Robertlə Serjə olan namıları ümumiyyətlə qalmayıb. Daha dəqiq desək, əgər Vardanyan Koçaryanla və Sarqsyanla hər hansı bir koalisiyaya getsə məhz ikincilərin səbəbindən də iqtidara gedən yolu bağlana bilər.

Şans yoxdur!

Amma ən əsası, Ruben Vardanyan unutmamalıdır ki, onun İrəvanın meri vəzifəsinə də şansları çox azdır. Fakt budur ki, o Qarabağda geninə-boluna verdiyi bəyanatlarının heç birini icra edə bilmədi. Daha dəqiq desək, Bakının qətiyyəti və sert bəyanatları qarşısında tab gətirməyi bacarmadı. Hətta ruslara məxsus yük maşını vasitəsi ilə oradan çıxmağı bacardı və Moskvada göründü, yeni təlimatlarını aldı, amma bu, heç nəyi dəyişmədi. Onun birdən-birə Ermənistanın baş naziri olmaq istəyinin kiçik mer vəzifəsi ilə dəyişməsi də siyasi uğur qazanmasına təkan ola bilməyəcək. Əbəs deyil ki, erməni jurnalistləri Vardanyanı Azərbaycanın qarşısında kapitulyasiya etdiyini açıq-aydın yazırlar. Lakin onun Moskvaya, Kremlə növbəti dəfə quyuğunu qısaraq gedəcəyi də artıq görünməyə başlayıb. Amma necə deyirlər, Moskva da göz yaşlarına inanmır...

Cənubi Qafqaz regionunda cərəyan edən son proseslər, xüsusilə Qərb tərəfindən başlanılan yeni siyasi oriyentasiya fonunda Rusiyanın regiondan sıxışdırılaraq çıxarılması cəhdləri növbəti iddiaların yaranmasına səbəb olmağa başlayıb. Əsasən, Rusiyanın Ermənistanıdakı emissarlarının Moskva-dan aldıkları tapşırıqları mənzərəsində fəaliyyətə keçmələri haqqında yayılan məlumatlar kifayət qədər diqqət cəlb etməyə başladı.

İddiaya görə, Rusiyanın prezidenti Vladimir Putinin Avropaya yeni hücumu gözlənilir: "Məyus olmuş Rusiya Avropaya gedən qaz axınının qarşısını almaq üçün yeni hücumu hazırlayır və bu barədə kəşfiyyat mənbələri xəbər verirlər"

Böyük Britaniyanın The Express nəşri mövzu ilə bağlı analitik qeydlərində yazıb ki,

Rusiya Ermənistanın əli ilə Azərbaycanın boru kəmərlərinə hücum planı hazırlayıb. İddiyaya görə, Rusiyanın prezidenti Vladimir Putinin Avropaya yeni hücumu gözlənilir. Bu məsələdə isə Azərbaycanın Avropaya nəql edilən qaz boru kəmərlərinin hədəfə alındığı vurğulanır. Həmin istiqamətdə isə Rusiya tərəfindən erməni silahlı qüvvələrində hazırlıq işlərinin aparıldığı bildirilir.

Britaniya tabloidi iddiasını bu cür irəli sürüb. "Məyus olmuş Rusiya Avropaya gedən qaz axınının qarşısını almaq üçün yeni hücumu hazırlayır və bu barədə kəşfiyyat mənbə-

Britaniya nəşrindən Rusiya, Ermənistan və Azərbaycanla bağlı şok iddia

The Express: "Rusiya Ermənistanın əli ilə Azərbaycan boru kəmərlərinə hücum hazırlayır"

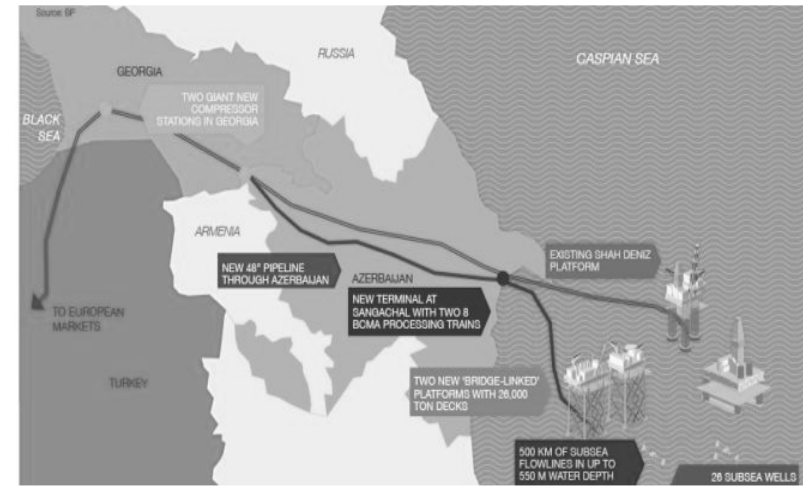
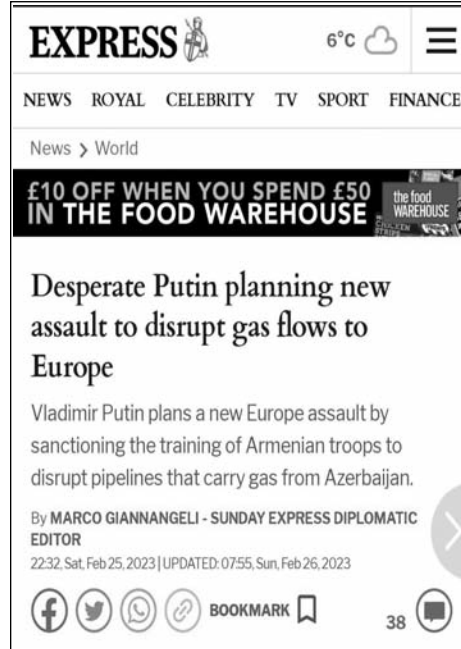
ləri xəbər verirlər. Vladimir Putin erməni silahlı birləşmələrinin hazırlıq səviyyəsinə gətirilmələrinə sanksiya verib ki, Azərbaycandan nəql edilən təbii qaz boru kəmərlərinə zərbə endirilsin", The Express yazır.

Nəşr bu məsələdə Çin faktoruna da toxunub. Qeyd edilir ki, belə bir addım çətin ki, Çin liderlərinin xoşuna gəlsin. Belə ki, onlar iqtisadi cəhətdən dağıdıcı münaqişəyə son qoymaq marağındadırlar və "sülh planı" çərçivəsində öz cizgilərini cızıblar. Lakin bu da son deyil...

NATO-ya bağlı olan yüksək rütbəli nazirləri, habelə alyans silahlı qüvvələrinin komandanları Münxen Təhlükəsizlik Konfransındaki toplantılarında da yaşana biləcək vəziyyətin nəticələri ilə bağlı fikir mübadilələri aparıblar

The Express yazır ki, Putinin planı yalnız Çini deyil, NATO ölkələrini də təlaşlandırır. Belə ki, həmin plan NATO tərəfindən elektron vasitələrlə ələ keçirilib və eyni zamanda, NATO-ya bağlı olan yüksək rütbəli nazirləri, habelə alyans silahlı qüvvələrinin komandanlarını ciddi şəkildə narahat edir. Xatırlanır ki, onlar bu yaxınlarda Münxen Təhlükəsizlik Konfransındaki toplantılarında da yaşana biləcək vəziyyətin nəticələri ilə bağlı fikir mübadilələri aparıblar.

Tabloidin yazdığına görə, Aİ-nin Rusiyanın qaz tədarükündən imtina etməsi qərarından sonra Azərbaycan Avropa üçün getdikcə

daha qiymətli təbii qaz mənbəyinə çevrilməkdədir. SİTAT: "Mənbələrə görə, bunun qarşısını almaq üçün Moskva özünə məxsus xüsusi təyinatlılara Ermənistanı nəzarət altında saxlanılan ayrıca özəl qüvvələr yaratmaq tapşırığını verib. Plan Xəzər dənizinin

Azərbaycan sektorundakı Şahdəniz qaz yatağından təbii qazı Türkiyəyə və onun hüdudlarından kənara nəql edən Cənubi Qafqaz boru kəmərinə hücumu nəzərdə tutur.

İkinci mərhələdə Rusiya Ermənistan ordusunun təchizatını artıracaq ki, ondan üstün olan Azərbaycan silahlı qüvvələrinə qarşı dayanmağı bacarsın və Qarabağ regionunu işğal etsin..."

"Yüksək rütbəli məmur deyib: "Kəşfiyyat boru kəmərinə klassik boz zona ssenarisini kimi təqdim edir ki, bu ssenaridə Rusiya Avropaya qaz tədarükünü dayandırmağa çalışır, eyni zamanda inandırıcı şəkildə bunu təkzib edir"

The Express onu da yazır ki, Moskva Azərbaycanın həm müstəqil, həm də qərbyönlü siyasi mövqə tutmasından razı deyil. Xüsusilə, Azərbaycanın NATO-Şimali Atlantik əməkdaşlığına daxil olması, eləcə də 1994-cü ildə "Sülh naminə partnyorluq" çərçivə sənədini imzalaması Rusiyanı narahat edir. "Mühüm olaraq qeyd edilməlidir ki, o,

(Rusiya-R.R.) Ermənistanı olan təsirin zəifləməsinə anlayır. Yüksək rütbəli məmur deyib: "Kəşfiyyat boru kəmərinə klassik boz zona ssenarisini kimi təqdim edir ki, bu ssenaridə Rusiya Avropaya qaz tədarükünü dayandırmağa çalışır, eyni zamanda inandırıcı şəkildə bunu təkzib edir". "Həm Türkiyə, həm də NATO bütövlükdə müdafiə dayanıqlığını gücləndirməli olacaq", Britaniya nəşri xüsusilə vurğulayıb.

Rövşən RƏSULOV

"Əgər, tarixə nəzər salsaq ta qədimdən, ibtidai cəmiyyət formalaşmağa başlayan dövrlərdən bəri əsasən hakimiyyət, liderlik, nüfuz, imtiyaz və proseslərə nəzarət rollarında ya kişilərin, (patriarxat) da qadınların (matriarxat) üstünlüyündən ibarət ailə institutu mövcud olub. Maraqlıdır ki, belə bir sosial sistem bizdən də yan keçməyib və Azərbaycan xalq ədəbiyyatının ən qədim yazılı abidəsi olan "Kitabı-Dədə Qorqud"da da öz əksini tapıb. Ana haqqının Tanrı haqqına bərabər tutulması "Anaxaqanlıq", (matriarxat) kişilərin üstünlük təşkil etdiyi sosial mühit isə "Ataxaqanlıq" (patriarxat) kimi səciyyələndirilmişdir. Müqayisə bir o qədər uğurlu olmasa da həmin sistemlərin bəzi elementləri nisbətən başqa formada olsa belə hələ də qalmaqdadır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Nadir İsrailov deyib.

Onun sözlərinə görə, bu günümüzün özündə belə bir çox sahələrdə liderlik, əsas söz sahibi olmaq kişilərə məxsus olsa da bunu təhsil

"Yaxşı atanın verdiyi tərbiyəni heç bir məktəb verə bilməz"

TƏHSİL EKSPERTİ TƏNQİD ETDİ

sahəsi, xüsusilə də məktəblər barədə demək olmaz: "Əgər ötən ilki məlumatlara əsaslanarsaq, görürük ki, məktəblərdə müəllimlərin 84,3 faizi qadındır, ölkənin ümumtəhsil məktəblərində 3642 direktordan 1352-si, 4677 direktor müavinindən 2753-ü, 143 902 müəllimlərdən 121 405-i qadındır. Əgər qadınlar məktəblərdə böyük əksəriyyət təşkil

edirsə, valideyn iclasına da ataların yox, bilavasitə anaların gətməsi təbii. Halbuki, tez-tez dilə gətirdiyimiz insan hüquqları ilə əlaqəli olan gender bərabərliyi cəmiyyətin bütün sahələrində, eləcə də şəxsi həyatda və ailə tərbiyəsində kişi və qadına bərabər imkanların və iştirak hüququnun verilməsidir".

Nadir İsrailov sözlərinə belə davam edib: "Hesab edirəm ki, məktəblərdə ara-sıra keçirilən valideyn iclaslarına niyə görə atalar yox, əsasən analar gedir sualına cavab verməzdən əvvəl, hələ baxmaq görək "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda da qeyd edildiyi kimi, təhsilin keyfiyyətinin dayanıqlı yüksəlişində maraqlı tərəflərin cəlb olunmasını təmin edən səmərəli idarəetmə mühiti yaratmışıq? Məktəb-valideyn münasibətlərinin

optimal variantını hazırlayıb, onun bütün mexanizmlərini işlək vəziyyətə salmışıq? Məktəblərdə fəaliyyət assosiasiya, komitə, icma olmasından asılı olmayaraq, bu qurumların nə ilə və hansı şəraitdə fəaliyyət göstərməsini nəzərə alan varmı? Buna səbəb nədir? Valideyn iclaslarına atalar niyə gəlmir? Necə olsa daha yaxşı olar? Uşağın təhsili ilə yalnız anamı maraqlandırmalıdır? - suallar çoxdur, cavab axtaran isə yoxdur. Bəlkə də, yüksək texnologiyaların insanlararası canlı ünsiyyəti

üstələməsi, ifrat dərəcədə virtualıq buna şərait yaradır. Adicə məktəblərin qiymətinin öyrənilməsi, məktəblərə qəbul belə onlayn sistemlə həyata keçirilir. Valideynlə müəllim arasında sanki, müəyyən uçurum yaranıb. Bu uçurumu aşmaqla ataların da məktəbə ayaq açmasına yardımçı olmaq olar, klassiklərin "Yaxşı atanın verdiyi tərbiyəni heç bir məktəb verə bilməz.", "Bir ata yüz müəllimə əvəzdir" və s. bu kimi müdrik fikirləri öz yerini tutar..."

Ayşən Vəli

Ermanınstanın sabiq prezidenti Serj Sarqsyany aldığı əmr əsasında baş nazir Nikol Paşinyan üzərinə yeni, bu dəfə "bütün cəbhə boyu" hücumu keçib. İrəvanda "Azərbaycanla imzalanması nəzərdə tutulmuş yekun sülh müqaviləsinin ilkin variantı" adlı "sənəd"lərin açıqlanması və yayılması bu çoxgədişli kombinasiyanın ilkin mərhələsidir.

Serj Sarqsyany hücumu keçdi: İrəvanı saxta "saziş" çalxalayır

S.Sarqsyanyın başçılıq etdiyi Ermənistan Respublika Partiyasının (ERP) sədr müavini Armen Aşotyan Facebook-dakı profilində "Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanaacaq sülh müqaviləsinin layihəsinin bir hissəsi"ni dərc edərək onu "qalmaqallı sənəd" adlandırır.

"Bu sənəd Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın xalqımızı necə aldatdığını, Qarabağı necə satmağa hazırlaşdığını göstərir", - A.Aşotyan yazıb. Ermənistanın "siyasi istəblişmənt" adlandırılan taborunun ənənələrinə uyğun olaraq, A.Aşotyan "sənəd"i haradan və necə əldə etdiyini açıqlamayıb. Rəsmi İrəvan açıqlama ilə bağlı hər hansı formada şərh verməyib.

A.Aşotyanın yaydığı "sənəd"ə görə, Azərbaycanla Ermənistan bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü, sərhəd toxunulmazlığını və suverenliyini qarşılıqlı şəkildə tanıyırlar: "Qarabağlı ermənilərin hüquqlarının və təhlükəsizliyinin təminatı isə Azərbaycan Konstitusiyası və beynəlxalq öhdəlikləri çərçivəsində tənzimlənəcək".

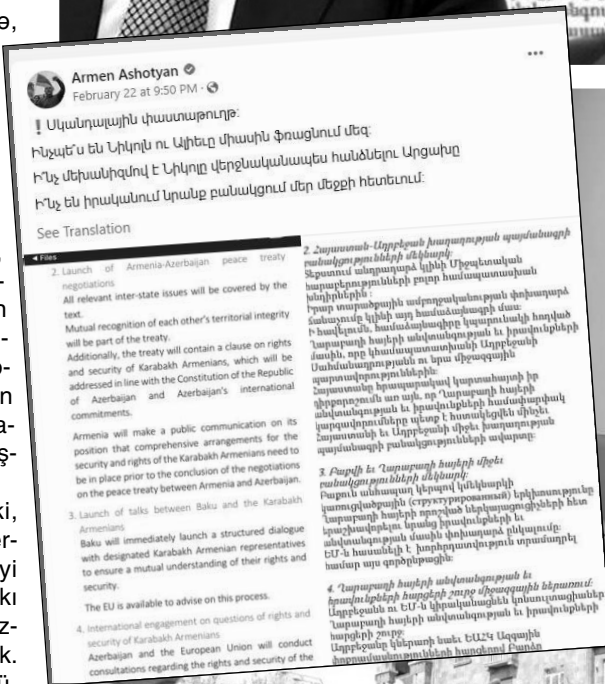
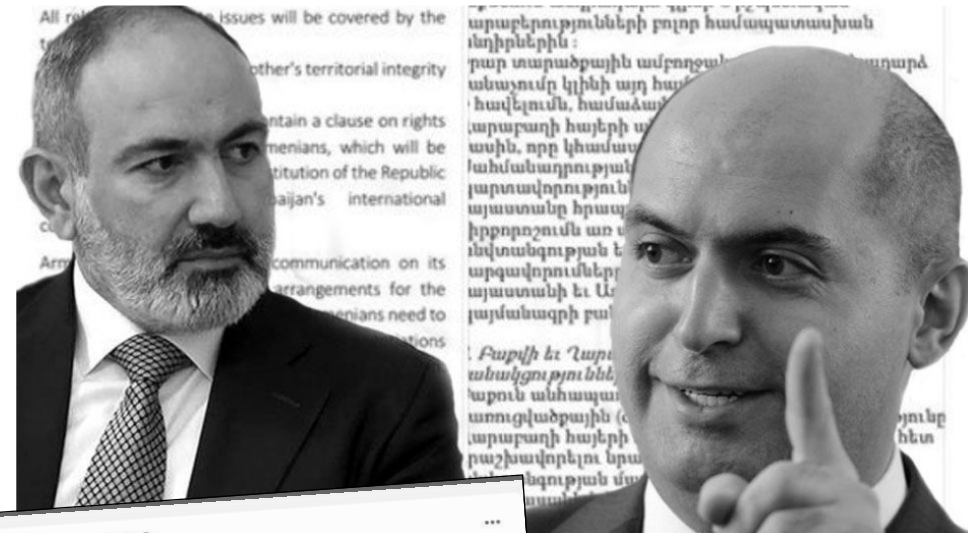
"Sənəd"də guya o da vurğulanır ki, "sülh sazişi ilə bağlı danışıqlar başa çatana qədər rəsmi Bakı qarabağlı ermənilərin təhlükəsizliyinin və hüquqlarının tam təminatı ilə bağlı genişmiqyaslı tədbirlər görməli, qarşılıqlı anlaşmanın əldə edilməsi üçün qarabağlı ermənilərin təyin edilmiş nümayəndələri ilə strukturlaşdırılmış dialoqa başlamalıdır".

Daha sonra, sən demə, vurğulanır ki, "Azərbaycanla Avropa İttifaqı Qarabağın erməni əhalisinin hüquqları və təhlükəsizliyi ilə bağlı məsləhətləşmələr aparacaq, Bakı prosesə ATƏT-in ali komissarının milli azlıqlarla bağlı nümayəndəsini cəlb edəcək. Avropa İttifaqı Qarabağdakı ermənilərlə sürəkli əlaqə saxlayacaq. Azərbaycan, Ermənistan və Avropa İttifaqı liderləri arasında Brüsseldə keçiriləcək görüşlərdə onlar prosedəki inkişafı sürəkli olaraq bənd-bənd nəzərdən keçirəcəklər".

Xatırladaq ki, Nikol Paşinyan fevralın 16-da Ermənistan hökumətinin iclasında bəyan etmişdi ki, Azərbaycanla sülh müqaviləsinin layihəsi ilə bağlı yeni təklifləri Bakıya təqdim ediblər: "Layihə üzərində apardığımız işin məntiqi belədir - istənilən an imzalamağa hazır olacağımız sənədi almalıyıq. Təbii ki, bu sənəd Azərbaycan üçün də qəbul edilən olmalıdır. Ümid edirik ki, danışıqların ilk üç mərhələsində qeyd alınmış müəyyən irəliləyişi inkişaf etdirə biləcəyik".

Bakının mövqeyinə gəldikdə isə, heç bir əhəmiyyətli və ya konseptual dəyişiklik yoxdur.

"Qarabağın statusu" kimi idiomla əsla qəbul edilmir və bu ifadə təbii ki, yekun sülh müqaviləsində əks edilməyəcək. Səbəb həddən ziyadə sadədir: hazırda Yuxarı Qarabağ bölgəsində yaşayan ermənilər Azərbaycan ərazisində məskunlaşmışlar və onlarla da rəsmi Bakı ölkənin istənilən regionun sakinləri ilə analoji statusda, yəni "şaquli" formatda müzakirələr aparacaq.

rabağ bölgəsində yaşayan ermənilər Azərbaycan ərazisində məskunlaşmışlar və onlarla da rəsmi Bakı ölkənin istənilən regionun sakinləri ilə analoji statusda, yəni "şaquli" formatda müzakirələr aparacaq.

Qarabağlı ermənilərin hüquqları, haqları və təhlükəsizliklərinin təminatı isə, təbii, yalnız Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində təminatını tapacaq. Nikol Paşinyan hökuməti isə indiyədək sürəkli qaydada bəyan edir ki, Qarabağ problematikası ərazi

məzmunlu olmaya, sırf həmin bölgədə yaşayan ermənilərin hüquqları və təhlükəsizliyinin təminatı ilə bağlıdır.

Onu da unutmaq ki, Ermənistan 1991-ci ildə imzalanmış Almata bəyannaməsinə əsaslanaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini və sərhəd toxunulmazlığını tanıdığını bildirib. Yəni rəsmi İrəvan etiraf edib ki, sabiq Dağlıq Qarabağ bölgəsi Azərbaycanın ayrılmaz və tərkib hissəsidir.

İndiki situasiyada A.Aşotyanın belə "qalmaqallı sənəd" yayması təsadüf deyil. Məsələ ABŞ Dövlət Departamentinin vasitçiliyi ilə Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarının keyfiyyətə yeni mərhələyə keçdi, daha doğrusu, effektiv format üzrə inkişafıdır.

Belə ki, yaxın vaxtlarda Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının sədri Şarl Mişelin vasitçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında müzakirələr olmalıdır. Bu, danışıqların "Əliyev-Mişel-Paşinyan" formatının Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Birləşmiş Ştatların dövlət katibi Entoni Blinkenin tərəflərlə görüşündən sonra əldə edilmiş razılıq əsasında baş tutacaq.

Serj Sarqsyany və Ermənistandakı Rusiyaya, habelə Fransaya meyilli qüvvələri də narahat edən əsas məsələ danışıqların konstruktiv format məcrasında davam etməsi ilə bağlı real perspektivdir.

Belədə təbii ki, Fransa müzakirələrlə görüşlərdən kənar qalır, Emmanuel Makronun var qüvvəsi ilə can atdığı "Cənubi Qafqazda sülhyaradıcı missiya" ssenarisi puç olur.

Serj Sarqsyanyın müavininin "Paşinyan Qarabağı satır" kimi primitiv təqdimatla ortaya çıxardığı "kompromat" da danışıqların baş tutmasına çalışan qüvvələrin narahatlığından, ciddi təlaşından xəbər verir.

Ermənistanın sabiq prezidenti, ölkənin indiki ağır vəziyyətdə olmasının əsas səbəbkarlarından biri Serj Sarqsyany həm hakimiyyətə qayıdışı istiqamətində öz aləmində "əhəmiyyətli addım" atmaq, həm də Paşinyan iqtidarını "Qarabağı satan xəyanətkarlar" kimi göstərmək üçün aktivləşib.

O, eyni zamanda Fransanın erməni siyasətinə təsiri azaltmağa da çalışır və ERP funksionerlərinin son açıqlamalarına görə, "bütün cəbhə boyu hücumu keçib". Lakin o "cəbhə" haradadır, nədən ibarətdir, nə zaman formalaşmış - bunu Serj Sarqsyanyın özü də bilmir. Bilməsi mümkün də deyil, çünki uğursuzluğa məhkum ssenari və fəaliyyət mərhələləri İrəvandan çox - kənarında hazırlanıb.

Elçin Alioğlu

İsrail Təhlükəsizlik Akademiyası: "Xocalı soyqırımı tarixin ən dəhşətli cinayətlərindəndir"

Xocalı soyqırımı nəinki əsrin soyqırımı hətta bəşər sivilizasiyasının ən qanlı və qorxunc insan qətləmlərindəndir. Xocalı soyqırımı mahiyyətə misli bərabəri olmayan kütləvi terror və hərbi cinayətdir. 1992-ci ilin fevralın 25-dən 26-na keçən qarlı və boranlı qış gecə-

sində işğalçı Ermənistan hərbi qüvvələri Azərbaycanın Xocalı şəhərinə daxil olaraq bütün şəhəri darmadağın etmiş əliyalın günahsız insanları qarlı və çovğunlu havada gülləbaran etmiş qoca və uşaq demədən qundaqdakı körpələrə qədər süngülərə keçirmiş insanları tankların altında ezmışlər. Bununla da erməni silahlı qüvvələri Azərbaycanlılara

qarşı tarixdə misli görünməyən barbarlıq və vandalizm törətmişlər. Beləcə Ermənistan hərbi qüvvələri tarixin ən ağır qanlı qətləmlərindən və kütləvi insan qırğını olan Xocalı soyqırımını törətmişlər. Azərbaycan xalqına başsağlığı verir erməni cinayətlərini və vəhşiliyini şiddətlə pisləyir Xocalı soyqırımı qurbanlarını hörmət ehti-

ramla anırıq. Hər zaman Azərbaycan xalqının və dövlətinin yanında olduğumuzu ifadə edirik.

İsrail Təhlükəsizlik Akademiyasının Qafqaz üzrə Azərbaycan Respublikasındakı Regional Nümayəndəliyi

QƏRBİ AZƏRBAYCAN-QƏDİM VƏTƏNƏ QAYIDIS!

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Qərbi Azərbaycan İcmasının Qadınlar Şurasının üzvü, Zəngəzur mahalı, Qarakilsə rayonu Şəki kənd İcmasının sədri, şair-publisist Azadə Novruzovanın SİA-ya verdiyi müsahibəni təqdim edirik:

- Qərbi Azərbaycan ədəbiyyatı və onun nümayəndələri barədə nələr deyə bilərsiniz?

- Qərbi Azərbaycan ədəbiyyatı bütövlükdə Azərbaycan ədəbiyyatının tərkib hissəsidir. Bizim böyük ədiblərimiz Əli Vəliyev, Əyyub Abbasov, "Zəngəzuru tanıyaq və tanıdaq" silsilə yazıların müəllifi Musa Urud Qərbi Azərbaycanımızdandırlar. Sadaladığım hər üç ədib yaradıcılığında Qərbi Azərbaycanda baş verənlər dəfələrlə təkrar olunan amansız deportasiyanı qabarıq şəkildə öz yaradıcılıqlarında əks etdiriblər. Mən də böyük yazıçımız Əyyub Abbasovla eyni kənddəyəm. Əyyub Abbasov Zəngəzur mahalının Şəki kəndində anadan olub. Kiçik yaşdan hər iki valideynini itirən Əyyub Abbasov Naxçıvanda qohumlarının himayəsində böyüyüb. Həm Bakıda, həm də keçmiş Leninqrad şəhərində ali təhsil alıb. Əyyub Abbasovun 1917-1920-ci illər Qərbi Azərbaycanda, xüsusilə Zəngəzurda baş verən soyqırımı ilə bağlı məşhur "Zəngəzur" romanını tövsiyə edərdim ki, bugün gənclərimiz dəridən mütləq etsin. Bu romanı oxumaqla yaddaşımız təzələnsin deməzdim, yaddaşımız möhkəmlənsin deyərdim. Biz heç vaxt unutmamalıyıq ki, Qərbi Azərbaycan dediyimiz həmin torpaqlar bizim qədim dedə-baba yurdumuzdur. Qərbi Azərbaycan bizim kiçik daşından böyük zirvəli dağlarına qədər ulu babalarımızın ayaq izləri olan və hər daşı, hər qayası "Mən türkəm" deyən- Böyük Türk dünyasının ayrılmaz bir hissəsidir. O cür böyük və gözəl coğrafiyaya sahib bölgəmiz təbii ki, Azərbaycan ədəbiyyatını o ərazimizdə doğulan ədiblərimizin, yazıçılarımızın yaratdığı bədii nümunələrlə zənginləşdirmişdir.

Azərbaycan SSR-i-nin Xalq yazıçısı, görkəmli ədibimiz Əli Vəliyev də həmin bölgədə dünyaya gəlib. Hal-hazırda məsəmin üzərində olan Əli Vəliyevin "Budağın xatirələri" əsərində də məhz həmin dövrdə o bölgədə baş verən hadisələrdən bəhs olunur. Musa Urudun yaradıcılığı da tərədən dırnağa qədər Qərbi Azərbaycan təbiəti, gözəlliyi və vətən həsrəti ilə ətilənib.

- Neçənci ildə deportasiya olunmusunuz? Həmin illərdən xatirinizdə nələr qalıb?

"Kəndimizin yazından ötrü burnumun ucu göynəyir"

- Haqqında danışdığım hörmətli yazıçımız Əyyub Abbasov kimi mənə də həmin kənddə böyüyüb boya-başa çatmaq, yetkinləşmək qismət olmayıb. 1988-ci ildə yeni bu gün Qərbi Azərbaycanda bir dəne Azərbaycanlının belə qalmadığı sonuncu deportasiyada Ana Vətənimə məcburən tərək etmişəm. Yurd həsrətinin içində olmuşam həmişə. Deportasiya olunanda 12 yaşım var idi. 12 yaşlı bir uşaq yaddaşında nələri həkk edə bilərsə, mənim vətənim ondan min qat artıq yaddaşımdadır. Doğulduğum Şəki kəndi çox füsunkar təbiət gözəlliyinə malik idi. Bizim kəndin ayağında şələlə var idi- Şəki şələləsi. O şələlənin suyunun səsinə, ətrafındakı xırda çiçəklərin ətrinə, rənginə qədər hər şey yadımdadır. 12 yaşına qədər yaşadığımı,

gördüklərim heç vaxt unutmadığım ən əziz xatirələrimdir. Kəndimizin hər fəslü gözəl idi. Hələ kəndimizin yazından ötrü burnumun ucu göynəyir. Bakıdakı parklarda rəngbərənk xırda çiçəkləri görəndə onların arasında kənddə həyatımızda hər səhər şəhli çəmənimizdəki üzümə gülən qaymaqçıçəyini axtarıram.

- Öz yaradıcılığınızda Qərbi Azərbaycan mövzusunda toxunmusunuz?

- Mənim bütün yaradıcılığım, bu məzmunun sirayət edib. Hətta məhəbbət şeiri yazanda belə özümdən bixtiyar hər hansı bir nüansı ifadə etmişəm. Hər yazıya köklənəndə mütləq gözümün qabağına həsrətimdə ol-

tən arzusu" adlandırdığım öz gəbəmi kəsib yerə qoymaq mənə qismət olsun. Yeni, bu həsrətim bitsin. Qürbətdə ömür elə-belə ötmür. Zilləti çox olur. Çox vaxt qəm-kədərin içində olursan. Çünki nəyə əl atırsansa sənə oranı xatırladılır. Nəyi düşünürsənsə sonda gəlib çıxırsan yenə o həsrətin üstünə. O həsrətin göynərtisi yaman olur. Fikir, nəmən xiyalım deyirdi- özü səni istəsəndə istəməsəndə dolandırır götürür Vətənin səcdəsinə. Qərbin halın Tanrı bilir. Ümid heç vaxt üzülür. Bütün yazılarımın sonunda həmişə qəlbimdəki ümid işığı gurlanıb. Və o ümidi böyük inamla ifadə etmişəm ki, biz öz evimizə qayıdacağıq, biz əbədi geri dönməyəcək!

- Qərbi Azərbaycanla bağlı hansı arzularınız var?

- 24 dekabrda cənab Prezident İlham Əliyev bir qrup Qərbi Azərbaycan ziyalıları ilə görüşdü. Prezidentin çıxışındakı hər kəlməni, hər ifadəni dinlədikcə ürəyimiz dağa döndürdü. Cənab Prezidentin çıxışındakı inam o andan etibarən bizi yurdumuza aparır. Artıq xəyallarımızda biz öz dedə-baba ocağımızdayıq. 24 dekabrda başlayaraq hər gün biz ora bir addım da yaxınlaşıyıq. İnanırıq ki, çox qısa bir zamanda biz Qərbi Azərbaycanda öz evlərimizdə olacağıq, öz həyatımızda Novruz tonqalları yandıracaq, dağılmış evlərimizi bərpa edəcəyik.

- Doğma yurdunuzu düşündükdə sizi ən çox nə kövrəldir?

- Ən kövrəldiyim məqam odur ki, bilirsiniz bizim orda dünyasını dəyişən əzizlərimizin məzarları dağıdılıb. Oradan deportasiya olunub, burada rəhmətə gedən əzizlərimiz öz vəsiyyətlərində hər birimizə dönə-dönə onu tapşırıblarki, burada dəfn olunsaq da, məzarımızdan bir ovuc torpaq götürüb - Qərbi Azərbaycandakı dağıdılmışdırsa belə oradakı dedə-babamızın uyuduğu qəbiristanlığa tökün. Onda buradakı gorumuz çatlamaz, ruhumuz da şad olar. Qeyd edim ki, deportasiya olunanda da yeni o məşəqqətli noyabr-dekabr günlərində bizim böyüklərimiz, öz canlarının hayında olmamışlar hansı çətinliklərlə üzleşsələr belə bir ovucda olsa əzizlərinin məzar torpaqlarını öz qoynunda gizlədib, özləri ilə gətirmişdilər...

Sonda arzu edirəm ki, qoy bu nəhayətsiz Qələbə sevincimiz bizim əzəli yurdumuza - Qərbi Azərbaycana: Zəngəzura, İrevana, Göyçəyə, Zəngibasara, Vədiyə, Dərələyəzə qayıdış sevincimizə qarışsın!

Ləman Əlizadə

"Rusiya başa düşür ki, Azərbaycanın tələblərinin qarşısını almaq mümkün deyil"

Xankəndi-Laçın yolunda keçirilən aksiyaya öz müsbət nəticəsini verməkdədir. Baxmayaraq ki, xristian həmrəyliyində çıxış edən beynəlxalq güclər Azərbaycan könüllülərinin bu hərəkətini pisləməklə məşğuldurlar. Guya Azərbaycan Xankəndidəki erməniləri blokadaya alıb və guya onlar humanitar təhlükədədir. Amma Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Cənab Prezidentin vurğuladığı kimi, burada söhbət blokadadan gedə bilməz". Bunu "Səs" qəzetinə açıqlamasında Təkamül partiyasının sədri Teyyub Qənioğlu deyib.

Teyyub Qənioğlu bildirdi ki, erməniləri narahat edən odur ki, bu ərazilərdən silah daşınmasının qarşısı alınıb: "Qarabağda Azərbaycanın təbii sərvətlərini daşınmasının qarşısı alınıb və ermənilərin gəlir mənbələri kəsilib. Düşünürəm ki, artıq kifayət qədər beynəlxalq aləmdə də Azərbaycanın mövqeyi başa düşüləndir, baxmayaraq ki,

erməni diasporu müəyyən səs-küy qaldırır. Bildiyiniz kimi, həm Amerikada, həm də Avropada güclü erməni diasporu var və onların maliyyəsi hesabına bəzi siyasətçilər və konqresmenlər Azərbaycanın əleyhinə əsassız fikirlər səsləndirirlər. Amma onların özləri də çox gözəl

bilirlər ki, Azərbaycan burada haqlı tərəfdir. Azərbaycan öz ərazisində, öz təbii sərvətlərinin talanmasının qarşısını almaqda haqlıdır. Bir sözlə, onlar nə qədər çığır-bağır etsələr də heç bir dövlət, heç bir qurum və Avropa İttifaqı Azərbaycana qarşı hər hansısa sanksiyaların tətbiqini fikirləşmir. Ona görə də, Azərbaycan haqqında istənilən söylənilən fikirlərin heç bir perspektivi yoxdur".

T.Qənioğlu qeyd etdi ki, aksiyanın yekunlaşması yalnız tələblər yerinə yetirildiyi halda mümkündür: "Bu gün Rusiyanın xarici işlər naziri Azərbaycana gələcək və yaqın ki, bu məsələdə diqqət mərkəzində olacaq. Çünki Rusiya da başa düşür ki, artıq Azərbaycanın haqlı tələblərinin qarşısını almaq mümkün deyil. Yaqın ki, bu aksiyanın so-

nunda hər halda ya Ermənistan Azərbaycan sərhədində nəzarət buraxılış məntəqəsi qurulacaq və yaxud da elə aksiyaların indiki yerləşdiyi ərazidə belə bir məntəqə qurula bilər. Hesab edirəm ki, artıq bu proses sona doğru getməkdədir və çox da uzun olmayacaq. Təxminən demək olar ki, bir-iki ay müddətində yaqın ki, bu məsələ öz həllini tapacaq. Çünki Azərbaycan haqlı mövqedədir və Azərbaycanın kifayət qədər dəstəkləyicisi var. Baxmayaraq ki, bütün xristian aləmi bir müddət Azərbaycanın əleyhinə qalxdılar, amma onlar da başa düşürlər ki, regionda söz sahibi Azərbaycandır və Azərbaycan haqlı tərəfdir. Ona görə də, onun əleyhinə hər hansı bir qərar qəbul etməyin heç bir perspektivi və mənası yoxdur. Bir sözlə, Xankəndi-Laçın yolunda keçirilən bu aksiyanın tezliklə müsbət nəticə ilə başa çatacağına ümid edirik".

Gülyanə

Türk dünyasında mühüm mədəni dəyərə sahib olan və YUNESKO-nun Bəşəriyyətin Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Repräsentativ Siyahısında Azərbaycanın da daxil olduğu 12 ölkənin ortaq irsi kimi qeyd alınan Novruz bayramı Azərbaycan türkləri arasında coşqu ilə qeyd olunan bayramlardan biridir. Baharın gəlişini və təbiətin oyanışını təmsil edən, mənşəyi qədim dövrlərə söykənən bu qədim türk ənənəsi, Orta Asiya və xüsusilə Azərbaycan türkləri tərəfindən mifoloji cəhətlərini qoruyub saxlayaraq bütün canlılığı ilə yaşatmağa davam edir. Novruz şənliklərində mühüm yer tutan çərşənbə mərasimlərində Novruzun mifoloji cəhətləri özünü göstərir. Yeniləşmə və yaradılış miflərinin əsas dinamikası olan, köhnə türk inanc sistemində də müqəddəs sayılan od, su, hava, torpaq kimi elementlər çərşənbə mərasimlərinin əsasını təşkil edir.

Bəs, Od çərşənbəsinin tarixi nəyə dayanır? Bu haqda hansı məlumatlar var?

Od çərşənbəsi tarixi haqqında nələr bilirik

lan Eezi Tangara adlı tanrının varlığından bəhs edir.

Türk mifologiyasında atəşin mənşəyi ilə bağlı iki rəvayət vardır:

Birincisi Qara Meşə tatarlarından tərtib edilmişdir. Bu mifə görə, "Kuday Tanrı insanı yaradandan sonra "insan çıpaq olacaq, amma soyuqda necə yaşaya bilər, ona od tapmalıdır" demişdir. Tanrı Ülgenin üç qızına bu işlə məşğul olmağı tapşırırdı, lakin qızlar onu tapa bilmədilər. Uzunsaqqaqlı Kuday onlara yaxınlaşanda öz saqqalının üstündə yuvarlandı. Ülgenin üç qızı bunu görüb güllüblər Tanrı Kuday "Ülgenin üç qızı daşın itliyini, dəmirin sərtliyini tapa bilməsələr də mənimlə əylənirlər" deməyə başlayıb. Bunu eşidən qızlar daşın itliyindən, dəmirin sərtliyindən istifadə edərək od yandırdılar.

İkinci mif belədir: "İlk insanlar meyvə və ot yediyi üçün oda ehtiyacları yox idi. Allah onlara ət yeməyi əmr etdikdən sonra atəş ehtiyac yarandı. Ülgen, göyden biri qara, biri ağ iki daş gətirdi. Əlindəki quru otları əzdi, bir daşın üstünə qoyub o biri ilə vurdu, ot alovlandı. Belə ki, Ülgen insanlara ilk dəfə od yandırmayı öyrətməmiş və "Bu od dədəmin qüdrətindən gəlmiş, daşa düşmüş oddur" dedi. İnsanlar bunu görüb od yandırmayı öyrəniblər.

Bu rəvayətlərə görə, odu insan yox, göydə Tanrının qızları tapıb. Odun göyden enməsi inancı Yakut türklərində də var. Sibir və bütün Orta Asiya mifologiyaları atəşin göyden enməsi ilə razılışır. Göktürklərin Allahdan od tapmaq üçün icazə almaları onların əcdadlarının da müqəddəs varlıq olması fikrini təsdiqləyir. Göktürk əfsanəsində od tapıb onu ilk dəfə türklərə öyrədən xəyali əcdad var. Göktürklərin bu əcdadı yarı tanrı yarı insan idi. Soyuqdan çox əziyyət çəkən türklər əcdadları od tapdıqdan sonra istilik ehtiyaclarını ödəmiş, yeməklərini bişirə bilmişlər. Göktürk əfsanələrində türklər od tapıb onu müqəddəsləşdirən əcdadlarına böyük əhəmiyyət vermişlər.

"Dədə Qorqud" hekayələrində odla bağlı inanclar da öz əksini tapmışdır. Qəbilələrdən birində olan Qanturalı Selcan Xatunu gətirmək üçün Trabzona yola düşəndə atası Qanlı Qoca oğluna bu niyyətindən əl çəkməsini deyir. Qanturalı keçilməz yerlərdən atəşin köməyi ilə keçəcəyini bildirir. Oğuzların adətlərinə görə od həmrəylik, birliyə çağırış simvolu idi.

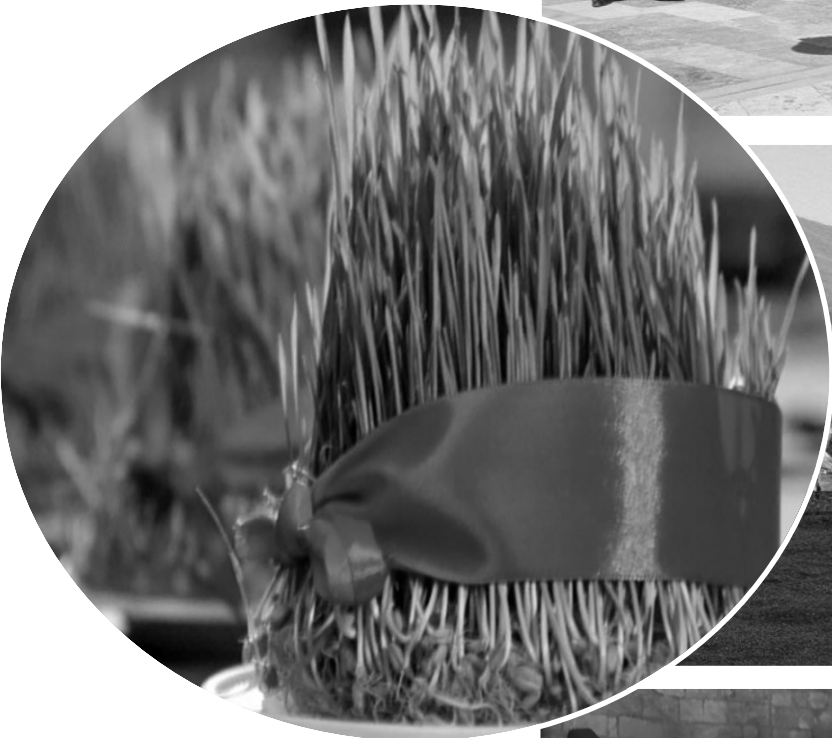
Odun Ülgen Tanrıdan bir hədiyyə olması, Ergenekondan çıxış rəmzi olaraq odda qızdırılan dəmirin çəkilə döyülməsi, sobadakı odun su ilə söndürülməməsi, Quzey Altaylı gəlin-bəy işığı, təbəbətə tez-tez istifadə olunan çaxmaq daşı və s. türklər arasında atəş kultunun əhəmiyyətini ortaya qoyur.

Atəş kultu əsasında ən çox istifadə edilən təmizlənmə və şəfa təbiiqi Göktürklər dövründən bəri məlum olan "oddan tullamaq, tüstüden keçmək, (evin və ya heyvanın) tüstüləmə"dir. Bu əməllərlə günahlardan, pisliklərdən və xəstəliklərdən xilas olacağına inanılır.

Od əldə etməzdən əvvəl hava şəraitinə görə köçəri həyat tərzi keçirən ibtidai insanlar od əldə etdikdən sonra məskunlaşmış və beləliklə də meydana çıxan və od beşiyi kimi qəbul edilən "ocaq" sözü ev mənalığında işlənməyə başlamışdır. Kiməsə qarğıış edəndə "Ocağınız sönsün!" deyilməsi də buradan qaynaqlanır. Bu səbəblərdən qaynaqlanan köhnə türk inancına görə od ocaqdır, ocaq isə evin və nəslin davamını ifadə edir.

Türk mifoloji inancında odun göyden endiyi və buna görə də müqəddəs və təmizləyici gücə malik olduğuna inanılır. Novruzda yandırılan ocaq da türk xalqının mübarək, müqəddəs saydığı, hörmətlə yanaşdığı bir ünsürdür. Novruz bayramının qədim ayinlərindən olan "Qodu han" oyunu da atəş kultunun türk mifologiyasında gəldiyinə sübutdur.

Ayşan Vəli

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb. Novruzda ikinci çərşənbə Oddur. Bu, həm də "Üsgü çərşənbə" və ya "Addı çərşənbə" də adlanaraq yazın gəlişini ifadə edir. Bu çərşənbənin gəlişi ilə günəş yavaş-yavaş torpağı qızdırır, canlandırır. Günəşin istisini arzulayan əcdadlarımız Od çərşənbəsində səhər tezdən Günəşə qurban kəsirlər. Böyük od yandırır onun şərəfinə mahnılar oxuyaraq günəşin doğmasını gözləyirlər. Günəş söndürüldükdən sonra kəndin cavanları odun külünü yığıb kəndin girəcəyinə və ya yola atırlar. Bu ritual xəstəliyin və çətinliklərin yox olmasını simvollaşdırır. Od çərşənbənin əsasını günəşə ehtiram və odu qorumaq təşkil edir.

Mifologiyada od insanın yaradılış prosesinin ikinci mərhələsinin, yəni od ünsürü ilə bağlı mərhələnin təzahürüdür. Türk mifologiyaya sistemində od və ya ocaq kultlarının çoxlu müxtəlif variantları mövcuddur və bu kultların əsas funksiyası insanları və onların yaxınlarını xəstəlik və beladan qorumaq, məhsuldarlığı və bolluğu təmin etməkdir. Çox yayılmış inanc sistemində daxil olan od əvvəlcə Mifoloji Ana sistemindən çıxmış və bu səbəbdən də çox vaxt fıstıq ağacı və Umay ilə birlikdə xatırlanmış, sonrakı dövrlərdə dişi tipdən kişi tipinə keçmişdir.

Qədim türklər hər evdə (çadırdə) ocaq və od hamisi ilə birlikdə tanrı qədr təsiri və qüdrətli sayılan od ruhunun mövcudluğuna inanırdılar. Xüsusilə, bu ocaq hamisi Şaman mifologiyasının töhfəsi ilə bir sıra yeni dəyərlər qazanmışdır. Məsələn, Yakut Şaman Mərey doqquzuncu səmada od yarıdan Dal-

Ermənistanda Aİ missiyasına inam yoxdur?

Politoloq Artur Xaçikyan: "Bu müşahidəçilər silahsızdırlar və mandatlarla sahib deyillər"

Xaçikyan bir ifadə üç hədəfi nəzərdə tutub - həm güclü Azərbaycan tandemini, həm Azərbaycanın hərbi müttəfiqi olan Türkiyənin mövcudluğunu və nəhayət, Cənubi Qafqaz regionundan sıxışdırılaraq çıxarılmasına cəhd edilən Rusiya faktorunu

Xaçikyan Ermənistanın sonradan düşə-cəyi vəziyyətin proqnozunu da irəli sürməyi

Məlum olduğu kimi, artıq bu aydan etibarən Avropa İttifaqına məxsus geniş tərkibli müşahidəçilər missiyası birtərəfli qaydada Ermənistanın Azərbaycanla şərti sərhədlərində monitorinqlər keçirməyə başlayıblar. Xatırladaq ki, sözügedən missiya Fransanın prezidenti Emmanuel Makronun uzun sürən təkidilə qəbul olunub. Və o da məlumdur ki, Makron Ermənistanın sülh prosesinə müxtəlif bəhanələrlə maneələr yaratmasına bu və ya digər şəkildə dəstəyini göstərməkdə davam edir.

Monitorinq missiyasının fəaliyyətə başlayar-başlamaz Ermənistanın istər şərti sərhədlərdə, istərsə də Qarabağdakı separatçılar vasitəsi ilə atəşkəs rejimini pozması da deyilənəri kifayət qədər əsaslandırmaqdadır. Söz yox ki, belə olan vəziyyətdə istər 2020-ci ilin noyabrında Ermənistanın kapitulyasiyasını rəsmiləşdirən üçtərəfli Bəyənətdəki bəndlərin icra edilməməsi ilə yanaşı, sonrakı müddətlərdə və müxtəlif sahələrdə, eləcə də müxtəlif vasitəçilərlə aparılan danışıqlarda əldə edilmiş razılaşmaların nəticəsizliyi rəsmi Bakıya başqa çıxış yolu vermir - ya rəsmi İrevan öz inadkarlıqlarından əl çəkməlidir, ya da...

"Aİ müşahidəçiləri bizi yeni hücumlardan (?-R.R.) müdafiə edə bilməyəcəklər"

Lakin diqqətçəkən nüanslardan biri də budur ki, Aİ-nin monitorinq qrupunun fəaliyyətindən sui-istifadə edərək vəziyyəti gərginləşdirməyə cəhd edən Ermənistanın özündə də missiyanın hər hansı uğura imza ata biləcəyinə inam demək olar ki, qalmayıb.

peyklərdən də müşahidə edə bilərdilər"

Hətta bu barədə nüfuzlu erməni politoloqları da etiraz etməyə başlayıblar. Məsələn, politoloq Artur Xaçikyan mövzu ilə bağlı erməni KİV-nə şərh edərkən deyib ki, Aİ müşahidəçiləri erməniləri müdafiə etmək iqtidarında deyillər. SİTAT: "Aİ müşahidəçiləri bizi yeni hücumlardan (?-R.R.) müdafiə edə bilməyəcəklər, onların nə silahları var, nə də mandatları".

"Onlar burada gördüklərini kosmik kəşfiyyat sistemlərindən,

Xaçikyan hesab edir ki, Aİ müşahidəçilərinin Ermənistanı yerləşdirilməlidir, sadəcə, simvolik addımdır və hər hansı gücə malik deyil. Onun sözlərinə görə, əgər müşahidəyə ehtiyac varsa, onu digər vasitələrlə də etmək mümkün idi, məsələn, kosmosdan. "Onlar burada gördüklərini kosmik kəşfiyyat sistemlərindən, peyklərdən də müşahidə edə bilərdilər", deyən erməni politoloqu avropalı müşahidəçilər, sadəcə, erməni xalqının qarşısında "müdafiəçi" illüziyasını yaratmağa çalışırlar ki, sonradan xalq Rusiyanın mövcudluğundan imtina etməyi bacarsın.

unutmayıb. SİTAT: "Sonra isə, əgər hücum olarsa müşahidəçilər aeroporta gedəcəklər və ardınca Brüsselə uçuşu bu barədə məruzə edəcəklər, biz isə türk ordusu ilə təkbətək qalacağıq".

Göründüyü kimi, erməni politoloqu bu məsələdə bir ifadə ilə, əslində, üç hədəfi nəzərdə tutub - həm güclü Azərbaycan tandemini, həm Azərbaycanın hərbi müttəfiqi olan Türkiyənin mövcudluğunu və nəhayət, Cənubi Qafqaz regionundan sıxışdırılaraq çıxarılmasına cəhd edilən Rusiya faktorunu. Söz yox ki, belə bir nəticəyə gəlinməyə də bilmərdi, əlbəttə, əgər Ermənistanın mövcud rəhbərliyi kompromislərə doğru qarşılıqlı addımlarını atmağa güc və iradə tapsaydı. Amma göründüyü kimi, regionun taleyini məhz regional dövlətlər həll etməlidirlər və edirlər də. Bu baxımdan, erməni siyasi-ictimai rəyin Aİ-nin müşahidəçi missiyasına bel bağlamaması da ortada olan bu danılmaz faktlara söykənir. Hər halda Xaçikyan öz proqnozunda yanılmayıb.

Rövşən RƏSULOĞ

"Xankəndi-Laçın yolunda keçirilən etiraz aksiyası iki aydan çoxdur ki, davam edir. Aksiya iştirakçılarının tələbləri ilk gündən olduğu kimi, dəyişməz olaraq qalır". Bunu "Səs" qəzetinə açıqlamasında Qaçqınların və Məcburi köçkünlərin işi üzrə Dövlət Komitəsi yanında İctimai Şuranın sədri Anar Xəlilov deyib.

Onun sözlərinə görə, Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanla üçtərəfli görüşü zamanı Laçın-Xankəndi yolundakı vəziyyət də müzakirə edilib: "Azərbaycan Prezidenti

"Aksiya iştirakçılarının tələbləri dəyişməz olaraq qalır"

vurğulayıb ki, burada söhbət blokadan gedə bilməz, əsas tələbimiz odur ki, yataqlarımızın qanunsuz istismarı dayandırılmalıdır. "Mən bir daha Azərbaycanın mövqeyini bildirdim ki, hər hansı bir blokada-

dan söhbət gedə bilməz. Dekabrın 12-dən bu günə qədər 2500-dən çox yük maşını və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin maşınları keçmişdir və əgər blokada var idisə, bu maşınlar necə keçə bilərdi? Yəni bu, Azərbaycana qarşı əsassız bir ittihamdır. Biz bunu rədd edirik və deyə bilərəm ki, keçirdiyim bütün görüşlərdə bu mövqə anlayışla qarşılanırdı. O cümlədən Avropa İttifaqı bizim mövqeyimizi anlayır. Biz haqlı olaraq tələb edirik ki, yataqlarımızın qanunsuz istismarı dayandırılmalıdır və buna nail olunmayan qədər əminəm ki, bizim ictimai

fəalları öz şərfli missiyalarından əl çəkməyəcəklər. Bu gün də bunu çatdırmağa çalışdım". Bu gün ölkəmizin vətəndaş cəmiyyəti fəalları dinc aksiya mədəniyyətinin necə olduğunu həm Ermənistan, həm də onların havadarlarına nümayiş etdirirlər. Aksiyaçılar tələb edirlər ki, təbii sərvətlərin qanunsuz istismarı və daşınmasına son qoyulsun. Azərbaycan ictimaiyyəti Laçın yolunda etiraz aksiyaları keçirməklə suveren ərazilərimizdə fəaliyyət göstərən separatçı cənayyətçilərə qarşı sərt və barışmaz mövqə nümayiş etdirir".

A.Xəlilov onu da bildirdi ki, bu etirazlar həm beynəlxalq dairələrə, həm də Qarabağdakı pozucu, talançı qüvvələrə ciddi mesajdır: "Separatçılar və onların havadarları Azərbaycanın təbii sərvətlərini qanunsuz olaraq istismar edib. Bu durum Azərbaycan xalqı tərəfindən haqlı olaraq hiddətlə qarşılanırdı. Azərbaycan ictimaiyyətinin nümayəndələri bu etirazla bir daha dünyanın diqqətini Qarabağa yönəldir, ölkəmizə haqq-ədalət tələb edir. Bir sözlə, aksiya iştirakçıları tezliklə istədiklərinə nail olacaqlar. Azərbaycan bu dəfə də haqlı istəyinə nail olacaq. Bütün aksiyada iştirak edən ictimai fəalları bu şərfli mübarizəyə görə alqışlayır və minnətdarlığımı bildirirəm".

Gülyanə

Sosial şəbəkələrə uduzan jurnalistika

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Əsilsiz xəbərlər, təsdiqsiz məlumatlar, şayiələr və qarayaxmalar fonunda inkişaf edən sosial şəbəkə xəbərçiliyi peşəkar jurnalistikanın önünü kəsir

zamanda həm qəzetin, həm saytın, həm televiziyan, həm də radionun var deməkdir. Hər gün yeni funksiyaları yaradılan sosial şəbəkələrin sərhədsiz inkişafı jurnalistikaya da təsirsiz ötüşmür. Günün istənilən saati, istənilən yerdən canlı yayım edə bilmək funksiyası isə sosial şəbəkələrin liderliyini bir daha təsdiqlədi.

Bütün bu inkişafın fonunda ənənəvi media da internet texnologiyası ilə dəyişdi. Əslində, dəyişdi demək bir qədər bəsit olardı, jurnalistikada inqilab oldu, çevriliş baş verdi desək yanlışdır. İnternet jurnalistikasını yenidən qəbul etmişdik ki, "sosial media" anlayışı ilə tanış olduq. Sosial şəbəkələrin yaratdığı bu media növü peşəkar

aləmdə olmaq istədiyimiz simanı yaratmaq imkanı da verir. Kim olduğunu gizlədənler arasında siyahıya daxil olan vəkile, dindardan ateistə qədər hamı var. Xəyali adlar arasında gizlənərək bir çoxunun, eləcə

rəqəmsal platformalara köçürdükdən sonra dostluq, qohumluq əlaqələri də müstəvi dəyişir. Real həyatdakı münasibətlərimiz indi bir-bir sosial platformalara keçir. Başqa sözlə desək sosiallaşmaq da zamanla virtuallaşdı.

"Smart Insights"ın məlumatlarına görə, hazırda dünyada 4,62 milyard sosial şəbəkə istifadəçisi var, aktiv internet istifadəçisinin sayı isə 5 milyarda yaxınlaşıb. İstifadəçilərin sayı artdıqca insanların sosial şəbəkələrdə keçirdikləri vaxt da artır. Hesabata görə, insanlar gündə təxminən 2,5 saatını sosial platformalarda keçirirlər. Sosial şəbəkələrdən istifadənin sürətlə artması ilə paralel sistemin özü də yeni tendensiyalarla durmadan təkamül edir və dəyişir. Düşünün, üzv olduğunuz hər hansı bir sosial şəbəkənin ilk imkanları ilə indiki imkanları eynidir? Əlbəttə yox. Bizi o şəbəkələrdən asılı vəziyyətə gətirənədək dayanmadan dəyişiklik edildi, yenilik edildi və sonuncu bunu bacardılar. İndi hamımız bu şəbəkənin əsiriyik.

Necə deyirlər, dəyişməyən tək şey dəyişikliyin özüdür. Dəyişmək

Biz elə bir dövrdə yaşayırıq ki, texnoloji dəyişiklik və transformasiya sərhəd tanımır, üstəlik gündə gündən sürətlənir. Yeniliklər həmişə həyəcanlıdır, maraqlıdır. Yeni bir ideya, edilən hər yeni kəşf həmişə ətrafına maraqlı dairesi olan kütlə yığa bilir. Rəqəmsallaşan həyatda daha heç nə əvvəlki kimi deyil.

məmiş yeni versiyası satışa çıxarılır, 2 ay əvvəl son versiyasını aldığımız televizorumuz yeni versiyası çıxan kimi gözümüzüzdən düşür. Bu texnoloji yarışın fonunda həyatımız keçib gedir. Əvvəl texnoloji yenilikləri addım-addım izləyən bəziləri-

İnternet həyatımıza girənədək...

Ünsiyyət vasitələri insanın mövcud olduğu tarixdən bu günə qədər həm də sosial təkamül hesab edilir. Poçt göyərçinləri, günəşin doğması və batması vaxtına uyğun vədələşmək, teleqraf, teleqram, faks, teletayp, məktub kimi ünsiyyət vasitələri, əslində, sosiallaşmanın ilkin nümunəsidir. Rabitə texnologiyalarının inkişafı ilə bu sahədə yenilik durmadan artdı və günümüzdəki texnologiya əjdahası- internet yarandı. 1990-cı illərin sonu internetin mülki vətəndaşların istifadəsinə verilməsindən sonra bu əsrarəngiz texnologiya möcüzəsi bütün insanların həyatında ən vacib element oldu.

Sosial şəbəkələr çox şeyi həm yazılı, həm görüntülü paylaşmağa imkan verən ən ideal mühitdir. Əvvəl kommunikasiya ənənəvi yollarla təmin edilirdisə bu gün sosial media bu işdə şəriksiz liderdir.

Sosial şəbəkələr ünsiyyət üsulu olaraq dözümlülüyə malikdir, sıradan çıxmır, köhnəlmir, davamlılığı itmir. İnsanlar dünyanın istənilən yerində istənilən şəxslə dostluq qura bilir. Xüsusilə məhdud fiziki imkanlara malik insanlar üçün sosial şəbəkələrin əhəmiyyəti böyükdür. Sosial şəbəkələr həm də ən böyük marketinq imkanları yaradan vasitədir, insan bu imkanlarla özünü inkişaf etdirir, istehsal etdiyi məhsulu tanıda, sata, ala bilir.

Rəqəmli sistemə keçməzdən əvvəl ünsiyyət qurmaq üçün müəyyən vaxta ehtiyacımız var idi, əvvəl görüş təyin edirdik, sonra görüşür, sosiallaşırdıq. Həyat normal axarında idi, tələsmirdik, qaçmırdıq, yorulmurduq. Lakin indi bir neçə saniyə ərzində dünyanın istənilən nöqtəsindəki tanışımızla ünsiyyət qura bilirik, mesajla, adi zənglə, görüntülü zənglə və s. Texnologiya o qədər sürətlə inkişaf edir ki bəzən özümüz də onun sürətinə yetişə bilmirik. Ən son modelini aldığımız telefonun menyusunu öyrən-

miz indi bu qaçaqcaqdan yorulub hər şeyi həyatın axarına buraxırıq. Çünki gec də olsa fərqi deyirik ki, yeni istehsal edilən hər texnoloji alət bizi normal həyatdan bir qədər də uzaqlaşdırır.

Sosial şəbəkə xəbərçiliyi ənənəvi medianı qabaqlayır

Qəzet jurnalistikasını bir addım qabaqlayan sayt, televiziya jurnalistikası öz növbəsində sosial şəbəkə xəbərçiliyinə uduzur. İndi kütləyə ən sürətli nüfuz etmə liderliyi sosial medianın əlindədir. Əgər bir sosial şəbəkə hesabın varsa eyni

jurnalistikanı sıxışdırmaqla yanaşı qeyri-peşəkar bir media yaratmaqda israrlıdır. Fikrimcə, "sosial media" adlandırılması jurnalistikaya haqsızlıqdır, çünki əsilsiz, təsdiqsiz, şayiələr, qarayaxmalar fonunda inkişaf edən sosial şəbəkə xəbərçiliyi peşəkar jurnalistikanın və medianın inkişafına mane olur.

Doğrudur, sosial şəbəkələr həyatımıza olduqca rahatlıq gətirdi, həm fikrimizi çatdırmaq, həm yeni fikirlərlə tanış olmaq üçün əlverişli ünsiyyət vasitəsidir. Onun vasitəsi ilə sürətli informasiya axınına müdaxilə edə, informasiyanı istədiyimiz şəkildə manipulyasiya edə bilirik. Amma pis tərəfi də var ki, bizə özümüzü dəyişdirmək və virtual

də özünün gerçək adı ilə deməyə cəsarət etmədiyi sözləri deyir, etirafı edir. Etiraf etmək lazımdır ki, sosial şəbəkələrin yaratdığı dəyişiklik, real həyatdan fərqli qaydalar və avatarların arasında gizlənməyimiz gerçək "mən"imizi korlayıb. İndi biz fərqi deyirik ki informasiyanı manipulyasiya edə bilməklə yanaşı, istədiyimiz şəkildə informasiya istehsal edə və istehsal etdiyimiz məlumatlarla kütlələri idarə edə bilirik.

Virtuallaşan sosiallıq və ya əsir həyatı

İnsanlar sosiallaşma ehtiyaclarını və real həyatdakı ünsiyyətlərini

həmişə yaxşı istiqamətdə baş vermir. Yeniliklər həyatımızda yaratdığı rahatlıqla bərabər həm də alışdığımız, öyrəşdiyimiz alışqanlıqlarımızı da əlimizdən alır. Getdikcə qəzet, kitab qoxusunu unuduruq, televiziya kanallarında program izləmirik, radionu açıb sevimli proqramımızı həvəslə dinləməyə hazırlaşmırıq, hansısa kinonun, verilişin efir vaxtını gözləmirik. Əlimizdə "youtube" kimi nəhəng platformaya rahat giriş varsa bunlara ehtiyac görmürük. Beləcə həyatımız asanlaşdıqca qəlizləşir. Bizə rahatlıq yaratdığını düşündüyümüz hər yenilik həyatımızdan bir zərrə qoparır.

Lalə Mehralı

Boksçularımızdan 7 qızıl, 3 gümüş və 8 bürünc medal!

Rumıniyanın Arad şəhərində gənc və yeniyetmə oğlan boksçular arasında beynəlxalq turnirə yekun vurulub. 25

ölkədən 361 idmançının mübarizə apardığı yarışda Azərbaycan millisi 7 qızıl, 3 gümüş və 8 bürünc medal qazanıb. Bu barədə SİA-ya ABF-dən məlumat verilib. Bu medallardan 11-nə yeniyetmə boksçularımız sahib olub. Aradda həlledici görüşlərdə ringə 9 təmsilçimiz çıxıb ki, onlardan da 2 çəki dərəcəsinə yığma üzvləri bir-birini sınağa çəkib. Azərbaycan finalında Əli Baxışov Bilalbəşi Nəzərova (46 kq), Tərhan Əhmədov Kənan Aslanlıya (63 kq) qalib gələrək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar.

Digər 5 finalçımızın rəqibi isə rumıniyalılar olub. Bu duellərdən 4-də təmsilçilərimiz qələbə qazanıblar. Sübhan Babayev (48 kq) Stefan Bankuni, Elbrus Kərimli (54 kq) Kladio Çeraliunu (Rumıniya), Orucəli Cavadzadə (57 kq) Antonio İordani (Rumıniya), Mirhəsən İbrahim (60 kq) Daniel Qri-qorieni (Rumıniya) məğlub edərək, qızıl medala yiyələniblər. İlk Məmmədli (+80 kq) - Aleksandru Butoi görüşündə isə rəqib qalib gəldiyindən həmyerlimiz ikinci yeri tutub.

Komandanın bürünc medallarına Vaqif Hacıyev (57 kq) və Rüstəm Neymətov (66 kq) sahib olub. Gənclərdən ibarət yığmanın heyətində isə Ömər Aslanlı (54 kq) bütün rəqiblərinə qalib gələrək, Rəsul Quliyev (hər ikisi 48 kq), Məhəmmədəli Qasımzadə (57 kq), Aslan Quliyev (63,5 kq), İlfan Xəlilli (80 kq) və Səbuhi Əlizadə (92 kq) yazdırıb.

Beləliklə, yeniyetmə boksçularımız 6 qızıl, 3 gümüş və 2 bürünc medal qazanıblar. Gənclərdən ibarət millinin üzvləri isə 1 qızıl və 6 bürünc mükafata yiyələniblər. Qeyd edək ki, komanda martın 1-də Bakıya qayıdacaq.

Hava şəraiti insan psixologiyasına NECƏ TƏSİR EDİR?

"Mart ayının yaxınlaşması ilə artıq daha bir mövsüm dəyişiminin astanasındayıq. Hər gün havanın bir üzünü görürük. Bir gün əsl bahar havası, günəş içimizi sidir səhəri gün yağış, şaxta, külək və qar ilə qarşılaşırıq. Təbii ki buda insan psixologiyasına təsirsiz ötüşmür". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Fəridə Şərifova bildirib.

Psixoloq bildirib ki, havanın qəfil dəyişməsi insanın əhval-ruhiyyəsinə təsir edərək əsəbilik, narahatlıq və həssaslığa səbəb ola bilər. Mənfi hava dəyişikliyi, yəni daha az günəşli, yağışlı mühitlə

depressiyaya səbəb ola bilər: "Araşdırmalardan məlumdur ki, havanın temperaturu və gün işığı insan psixologiyasına təsir edir. Bəs hava ilə insan psixologiyası arasında hansı əlaqə var?"

Havanın qəfil dəyişməsi nəticəsində biz bioloji və psixoloji dəyişikliklər yaşayırıq. Qış aylarında da-

tonin isə psixologiyamızı tarazlıqda saxlayan, canlılıq, xoşbəxtlik hissi verən, yuxu dövrümüzü tənzimləməyə kömək edən, diqqətimizi cəmləməyə dəstək olan, beyindəki hüceyrələr arasında əlaqəni təmin edən kimyəvi maddədir. Serotonin çatışmazlığında yorğun və utancaq əhval-ruhiyyə, artan narahatlıq, bədbəxtlik, yuxuya keçid kimi vəziyyətlər meydana gələ bilər. Bu səbəbdən serotonin səviyyəsinin psixoloji və fizioloji sağlamlıq baxımından tarazlıqda olması vacibdir. Ona görə də dəyişkən havaların bizlərə mənfi təsirini azaltmaq üçün serotonin səviyyəsini nizamda saxlamaq məsləhət görülür. Bu səviyyəni tarazlıqda saxlamaq üçün: idman etmək, gün işığında vaxt keçirmək, stresli vəziyyətlərdən və hadisələrdən mümkün qədər uzaq olmaq, triptofan, B6, B9, B12 vitaminləri ilə zəngin qidalar qəbul etmək, spirt və kofein istehlakını minimuma endirmək kömək edəcəkdir".

Banuçiçək Hüseynli

Bekhemın böyük oğlu 5 milyon funt sterlinq qazanıb

David və Viktoriya Bekhemın böyük oğlu Bruklin ötən il tək-cə reklam müqavilələrindən 5 milyon funt sterlinq (təxminən 11 milyon manat) pul qazanıb. SİA xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, o, "Tiffany & Co", "Pepe Jeans" və BMW ilə müqavilələr imzalayaraq dünyanın ən çox gəlir gətirən reklam simalarından birinə çevrilib. Bruklin Bekhemın yemək videolarından da çoxlu pul qazandığı bildirilir. Bundan əlavə, o, 15 milyona yaxın abunəçisi olan "Instaqram" səhifəsindən də reklamdan gəlir əldə edir.

Qeyd edək ki, futbol üzrə İngiltərə millisinin sabiq kapitanı olan David Bekhemın ailəsinin sərvəti təxminən 370 milyon funt-sterlinq dəyərində ölçülür.

hə çox yorğun, enerjisi az olan və yüksək kalorili qidalar qəbul etməyə üstünlük verdiyimiz halda, yaz-yay aylarında daha canlı, daha enerjili və daha az kalorili qidalar qəbul etməyə üstünlük veririk. Havanın qəfil dəyişməsi nəticəsində: depressiya, həddindən artıq emosionallıq, həssaslıq və ya konfliktə meyl, yorğunluq, oynaq və baş ağrıları, yu-

xuya getmədə problemlər və ya həddindən artıq yatmaq, qida qəbulunda dəyişiklik baş verə bilər. Məlumdur ki, insanlar yağışlı, buludlu havalarda daha introvert və pessimist əhval-ruhiyyədə, həddindən artıq isti havalarda isə səbirsiz, süst və yorğun əhval-ruhiyyədedirlər".

F.Şərifova qeyd edib ki, günəşli, açıq, təmiz hava insan psixologiyasına müsbət təsir göstərir: "Bəs bunun səbəbi nədir? Tədqiqatlar göstərir ki, günəş işığı bədənimizdə serotonin artırır. Sero-

Arıqlama çaylarını aptek və mağazalardan reseptsiz əldə etmək mümkündür. Həmin çaylar qaraciyər, böyrək daşı, kəskin mədə xəstəlikləri, həmçinin revmatizm və yüksək təzyiqdən əziyyət çəkənlər üçün çox təhlükəlidir.

Artıq çəkiddən azad olmaq üçün həmin üsuldən bəhrələnenlərin sayı ildən-ilə artır. İstifadəçilər arasında fayda gördüyünü deyənlər də, heç bir nəticə görmədiyini söyləyənlər də var. Hətta həmin diyetik üsuldən ciddi zərər görənlər, səhhətində problem yarananlar da az deyil. İşbazların müxtəlif ad və dizaynda istehsal etdiyi həmin çayların insan orqanizminə çox böyük zərəri var.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə həkim-diyetoloq Vüsalə Şükürova deyib: "Elə qida, elə çay yoxdur ki, insanı arıqlatsın. Diyetik çayların fay-

Həkim-diyetoloq:
"Diyetik çayların faydasından çox ziyanı var"

Arıqlamağın bir yolu var ki, o da kalori çatışmazlığıdır, yəni qəbul edilən günlük kalori xərclənən, sərf edilən kaloridən az olmalıdır. Artıq çəkiddən əziyyət çəkənlərin sayı ilbəil ar-

tır. Ona görə bu sahədə fəaliyyət göstərən peşəkar mütəxəssisə müraciət edib fərdi qaydada qida rasionu tərtib etməklə tam qidalanmaqla və ac qalmadan, çay içib beyni uyusdurmadan arıqlamaq mümkündür".

Diyetoloqlar arıqlamaq arzusunda olanlara bir məsləhət də verirlər. Ən yaxşı pəhriz tətbiq oluna bilən pəhrizdir. Fədakarlıq öz yerində, ancaq bunu işgəncəyə çevirmək də olmaz. Diyetik çaylardan həkim məsləhəti olmadan istifadə etmək qətiyyənlə düzgün deyildir.

Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 3600